VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖLGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XI. ÉVFOLYAM, 12. BEISKOLÁZÁSI SZÁM AZ 1969/70-ES TANÉVRE — 1969. AUGUSZTUS 14.

Egyetemi életünk új alkotmánya

„A hallgatók kezébe olyan tervezet kerül, amelynek alapos elemzése, felelős véleményezése az elkövetkező évek tartalmasabb „együttélésének" — mondhatnánk úgy is — a korszerűbb rendnek kulcsa lesz.

A feladat nem egyszerű: egyidőben kell átlátni egyetemünk átfogó „alapokmányát" és részleteiben most fogalmazódó jogainkat, kötelességeinket. Azonban ez az utolsó lehetőség, hogy mielőtt kötelező érvénnyel életbelépnének e rendelkezések, mérlegre tegyük, jól átgondoljuk: a legjobb megoldást választottuk-e. Közös kell legyen a munka, hogy az eredményt is közösen vállalhassuk!" Ezekkel a komoly szavakkal zárult egyetemünk új Szervezeti és Működési Szabályzatáról tudósító cikkünk.

A már életbelépett szabályzat az egész egyetemi rend új, modernebb megfogalmazása, a hozzá kapcsolódó Tanulmányi és Vizsgaszabályzattal, Fegyelmi Szabályzattal, új ösztöndíjrendelettel, valamint a kollégiumi önkormányzat bevezetésével. A száraznak tűnő megnevezések mögött szűkebb egyetemi életünk alkotmánya rejlik.

A legfontosabb rendelkezések fogalmazódtak újjá, amelyek a hallgatók-oktatók munkáját érintik. Így például változott a vizsgaidőszak, a vizsgák, utóvizsgák rendje az ösztöndíjak nagysága és odaítélésének módja, a kollégisták döntési jogköre —, hogy csak címszavakat említsünk.

Fontossági sorrend természetesen több is felállítható, mi most mégis a KISZ-szervezet megváltozott feladatait, jogkörét emeljük ki — úgy érezzük, helyesen választva.

Változásokra, új lehetőségekre célzunk, bár olvasóink közül még sokan KISZ-szervezetünkről a legelemibb ismeretekkel sem rendelkezhetnek. Ezért csak néhány szóban a KISZ jelenlegi szervezeti felépítéséről.

Alapszerveinket általában egy-egy tanulócsoport alkotja, kivétel ez alól az I. évfolyam, valamint a kislétszámú szakok egyes évfolyamokon. Az alapszerveket nem az évfolyamok, hanem a karok fogják össze. Karonként választott kari vezetőség működik. Az egyetemi KISZ-szervezet legfelsőbb fóruma a KISZ végrehajtó bizottság.

Minden egyetemen, így nálunk is függetlenített KISZ-titkár áll a szervezet élén.

Nem véletlenül szóltunk elsőként a szervezeti felépítésről, hiszen a mozgalom céljainak ezen kereteket belül kell megvalósulnia, a párbeszédeknek itt kell lebonyolódniuk. Az új Működési Szabályzat számtalan jogkört ad, ugyanakkor több munkát is kíván — nemcsak a vezetőktől, hanem elsősorban az alapszervektől, a tagságtól.

Mibe kerül a tanulás?

A szabályzattal párhuzamosan az új ösztöndíjrendelet megsokszorozza az „egyszerű" KISZ-tagok munkáját, felelősségét is.

5 kategóriába sorolja a hallgatókat, a családban egy főre jutó jövedelem alapján, azonban a csoport (alapszerv) javasolhatja egy kategóriával feljebb vagy lejjebb sorolását is. Az ilyen csoportos javaslat tehát érzékenyen érintheti egy-egy hallgató pénztárcáját.

Az említett kategóriák:

I.	—500,— Ft-ig
II.	500—800,— Ft-ig
III.	800—1100,— Ft-ig
IV.	1100—1500,— Ft-ig
V.	1500— felett

A szociális támogatás összege attól függ, ki melyik kategóriába tartozik. Kategóriánként változik a természetbeni juttatásokért (kollégium, ebéd) fizetendő térítések nagysága is.

A hallgatóknak adható természetbeni (ellátás, kollégium) és pénzbeni juttatások:

Természetbeni juttatás: pénz (Ft-ban)	KATEGÓRIÁK I.	II.	III.	IV.	V.
A. Kollégisták					
	ebéd + vacsora 300,—	ebéd + vacsora 300,—	ebéd + vacsora 200,—	ebéd + vacsora 100,—	ebéd + vacsora —
B. Nem kollégiumban lakók					
a) ha az eltartók az egyetem székhelyén kívül laknak	ebéd 300,—	ebéd 300,—	ebéd 200,—	ebéd 100,—	ebéd —
b) ha az eltartók az egyetem székhelyén laknak	ebéd 200,—	ebéd 200,—	ebéd 100,—	ebéd —	— —

A kedvezményes természetbeni szolgáltatásokért fizetendő térítési díjak (Ft-ban)

	I.	II.	III.	IV.	V.
Kollégisták fizetik:	50,—	100,—	250,—	500,—	700,—
Nem kollégiumban lakók fizetik:	40,—	80,—	140,—	240,—	—

Végezzünk egy gyors számítást, mibe kerül egy átlagos szociális körülmények között élő jó tanuló diáknak egy hónap az egyetemen. (Rossz tanulókkal pedig még az indulás előtt miért számoljunk?! Ennyire bíznunk kell önmagunkban és az utánunk jövőkben is). A III. kategóriába sorolt kollégista hallgató havonta lakásért, ebéd és vacsoráért 250,— Ft-ot fizet, ugyanakkor 200,— Ft szociális támogatást kap. Reggelijén és személyi kiadásain kívül, tehát havi 50,— Ft-ot neki kellene fizetnie, azonban tanulmányi eredményéért ösztöndíjat kap. Enek összege az előző félév tanulmányi eredményétől függ:

Átlageredmény:	Fizethető összeg forintig
3,51—3,99	100—200,—
4,00—4,50	200—350,—
4,51—5,00	350—500,—

Négyes átlageredményre 200,— Ft-ot kaphat, így tehát 150,— Ft megmaradó zsebpénzzel zárhatja a havi elszámolást.

Az előző mondatban azért állt ott a feltételes mód, mert mint a fenti táblázatból is kitűnik, nemcsak az átlageredmények, de a forintösszegek is bizonyos határok között mozoghatnak.

A csoportok feladata ezzel tovább szélesült: a megadott határokon belül ők tesznek javaslatot a fizethető összeg nagyságára. A javaslatokról az Ösztöndíj Bizottság dönt, amelynek több mint felerészben választott hallgatók a tagjai.

Szavunkat hallatni

A felsőoktatás reformjáról, a képzés korszerűsítéséről sok szó esett már, most azonban sűrűsödnek a kijelölt úton megtett lépések. A gazdaságirányítás új rendszerére nem kell hivatkoznunk — hiszen közvetlen kapcsolata a közgazdászképzés reformálásával nyilvánvaló — a megvalósítás mégsem ilyen egyszerű. Ha csupán elmondjuk, hogy az új Szabályzat alapján a Kari és Egyetemi Tanács munkájában részt vesznek a hallgatók is — kevéssé értjük meg, mit is jelent az, *hogy nálunk már mindez egy évvel ezelőtt megvalósult.* Úttörő szerepünkkel nem kérkedni kívánunk, csupán megértetni, milyen fontos és hasznos lépésről van szó.

Hallgatóink választott képviselőjük révén beleszólhatnak például a tanrendek összeállításába — intézhetik saját ügyeiket; tanáraikkal, vezetőkkel egyenrangú félként tárgyalhatnak.

Nemcsak elvi lehetőségről van szó, hiszen KISZ-tagok döntenek a szociális segélyekről, társadalmi ösztöndíjakról, az I. évfolyamosok szakfelvételéről, kollégiumi felvételekről, stb.

„A csak tanulni jöttem, a többi nem érdekel" jelszóval érkezők hamarosan meglepődve tapasztalják majd: véleményt nem nyilvánítaniuk — lehetetlen! Nemcsak azért, mert választani, javasolni vagy szavazni mindnyájunknak kell az évek során, hanem azért is, mert nem szólni, amikor szavukat várják, annyi, mint lemondani jogaikról, saját érdekeik védelméről.

KÉKESI KATALIN

Egyetemünket Ybl Miklós építette

Randevú

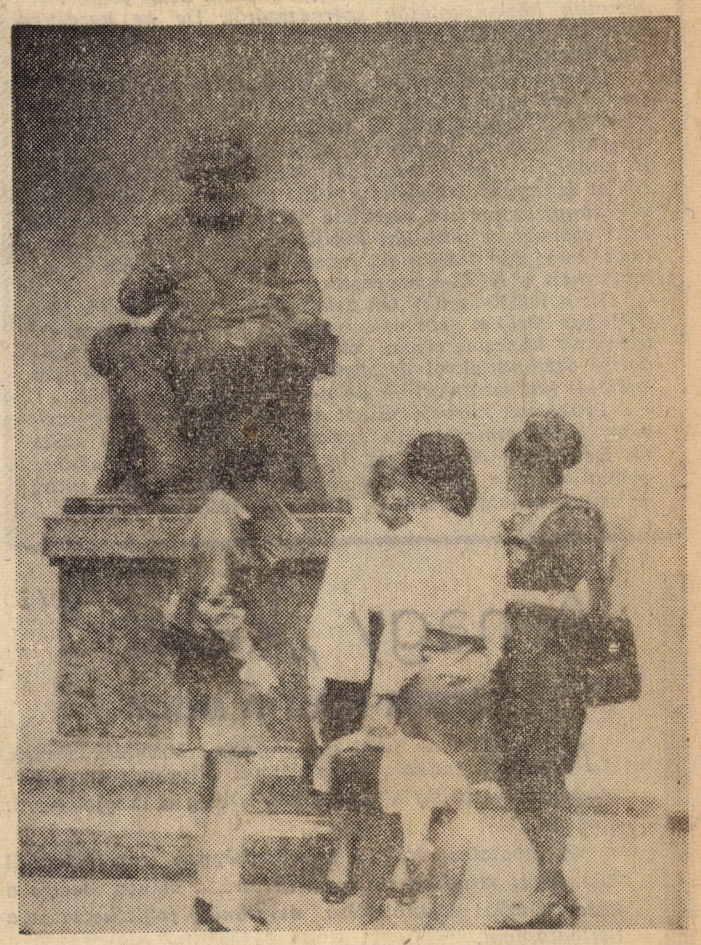

Vajon, kinek sikerült!?

Felvételi tárgyak

Aki a Közgazdaságtudományi Egyetemre jelentkezik, annak két tárgyból kell felvételi vizsgát tennie.

1. Matematikából

2. Történelemből vagy politikai gazdaságtanból

Drukk a folyosón

A harmadik emeleti folyosón mindenütt székek, a földön félig elszívott cigaretták. Ablakmélyedésekben táskák, kabátok. Várakozó, izgatott arcok. Az idő úgy tűnik ólomlábakon halad, mégis mindenki előtt megnyílik a fehér ajtó. Most fekete hajú, szemüveges fiú következik. A félelem és bátorság érzése egyaránt keveredik arcán. Nyílik az ajtó. A kilépő szőke lány szomorú arccal megy oda társaihoz...

Bent barátságos arcok fogadják. Az első kérdező egy fiatal tanár, a koszinusz tételeiből tesz fel kérdéseket. Végre agyműködése is helyreáll, és követni képes a kérdező gondolatmenetét. Már szinte vizuálisan is látja a képletet. Nyugodtan válaszol. Az sem zavarja, hogy közben magán érzi a felvételiztetők vizsgálódó tekintetét. Nixonnal kapcsolatos, esetleges politikai változásról kérdezik, s itt kiderül politikai tájékozatlansága. A napilapokat is gyakrabban kell forgatnia...

Amikor újra a folyosón van az átélt izgalom nyugalmával reménykedik: talán sikerült! Ha matek írásbelije is ilyen jól sikerült, reménykedhet: nem utoljára megy végig ezen a folyosón.

A szőke kislány még mindig szomorúan áll az oszlop mellett. Most nem szeretne vele cserélni...

★

Barnárasült, szép arcú lány igyekszik felfelé a lépcsőn, elállom az útját, és megkérdezem: Miért éppen a közgazdaságira jelentkeztél? Csodálkozva néz rám, majd amikor megnyugtatom, hogy megtarthatja inkognitóját, így válaszol: „Engem valóban érdekel, amit itt tanulnak. Két idegen nyelvet is tudok, így reménykedem, hogy felvesznek. Nagyon szeretnék bejutni."

Ez rajtad is múlik, teszem hozzá gondolatban. Sokat tanultál és készültél a felvételi előtt?

„Tanultam, de azért úgy látom, sok múlik a pillanatnyi „formán" is.

★

Ezekben a napokban már mindhárman kézhez kapták a postát, az igent vagy nemet. S hogy örömet vagy csalódást jelentett-e a kis papír számukra, azon is múlt, ki hogyan gyürkőzött neki, hogyan készült fel a tudás várának megostromlására.

— sz —

Külföldi kapcsolataink

Szovjetunió, NDK, Franciaország, Csehszlovákia, NSZK, Lengyelország, Finnország nagy városai, az útirány. Utaznak a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatói. Az út szervezője: az egyetemi KISZ-bizottság külügyi csoportja.

Minthogy lapunkban sokmindenről kívánunk írni az „elsőéves" fiataloknak, hely hiányában utunk részletes leírása helyett csak egy példát ragadok ki:

Külügyi csoportunk évek óta széles körű kapcsolatot tart néhány ország diákszervezetével, így Berlinnel is. Minden nyáron 8—10 csoport indul egyetemünkről, hogy az NDK különböző városaiban végzett néhány hetes üzemi gyakorlati munka után körutazást tegyen az országban.

A külügyi csoport székhelye: III. emelet 387-es szoba.

Amikor ezekhez az oldalakhoz érkeztek az olvasásban, jó és rossz emlékeitek felélednek. A KISZ-ről lesz szó. Hogy hogyan olvassátok azt hiszem attól függ, mit tartotok középiskolátok szervezetéről. De ne kezdjük mindjárt ítélettel, előbb ismerkedjetek meg egyetemünk szervezetével.

Nemcsak a címekben, az itteni írásokban is ritkán fordul elő ez a 4 betű: KISZ. Szó esik természetesen a szervezet felépítéséről, a funkciókról is, de legtöbbet mégis a klubról, lapunkról, az érdekvédelemről, a kollégiumokról fogtok megtudni. Mert mindez idetartozik, sőt az is, amiről helyhiány miatt nem írtunk bővebben: a külügyi csoport, a marxista diákakadémia, a nemzetközi csoport, a politikai körök, az építőtáborok. Nemcsak hogy ide tartoznak, hanem együtt alkotják egyetemünkön a KISZ-szervezetet.

És a KISZ-tagok? Ők azok, akik a középiskolákban politikai köröket vezetnek, intézik a kollégiumi ügyeket, szervezik kapcsolatainkat külföldi egyetemekkel, társadalmi ösztöndíjakról és segélyekről határoznak, segítik külföldi hallgatóinkat — de ne is folytassuk tovább.

Próbáltuk körbejárni azt a birodalmat, amit egyszerűen KISZ címszó alatt szoktatok dicsérni vagy szidni. Reméljük, elértük azt, ha ítéletet fogtok mondani; gondoltok arra, hogy ez a sokféle feladat éppúgy mint — szinte mindannyian —, ítéletetek részesei leszünk.

A nagy „kaland"

OSTROM ALATT A MENZA

Nevezték már judó versenynek, boxmérkőzésnek, ki mit tudnak, és az újfajta súlyrendszer bevezetésének — pedig egyetlen szó is elég a megjelölésre: menza.

A hivatalos ebédidő tulajdonképpen fél 12-től fél 3-ig, tehát mindössze 3 órán át tart, a menza mégis a kora délelőtti óráktól késő délutánig foglalkoztatja a hallgatóságot.

Az első szagok úgy 10—11 óra tájban kezdenek felszivárogni a harmadik emeleti folyosókra. Találgatni az aznapi főztöt igen nehéz, hiszen ebben a szagegyvelegben minden benne van: a háromfogásos menü, és az a' la carte választéka: húslevestől a rántott csirkéig.

Legalább 15 féle főtt étel készül naponta; s a kétezer hallgató közül csak igen kevesen ebédelnek házon kívül. A kaja jó, különösen az a' la carte-on. Az adagok nagysága természetesen évközben, sőt napközben is erősen ingadozó. A választék az ebédidővel arányosan csökken.

Így már némi magyarázattal szolgáltunk a bevezető sorokra. A sportversenyekre történő utalás az elmúlt évek „Közgazdász" cikkeiből származik.

Az alagsori menzán negyed és fél 12 között van gyülekező. Először csendes morgással, katonás rendben sorbaállás, majd előre lendül a sor, és megkezdődik az ostrom. 12 óra tízig ugyanis legtöbbjüknek végeznie kell az evéssel.

Az előadókban 11 óra után sűrűsödik a széknyikorgás, ajtócsapódás. Guggolva, kúszva, ebédjegyet szorongatva osonnak a delikvensek a kijárat felé. A tanár vagy tesz néhány erőtlen megjegyzést a katedráról, vagy igyekszik semmit sem hallani a naponta ismétlődő zajokból.

A szemináriumon levőknek rendszerint könnyebb a helyzetük. Megállapodnak az óra befejezésében a szem. vezetővel, és hangos robogással nyargalnak le a lépcsőkön az ebédhez.

11 óra negyven perckor megkezdődik a becsapódás: Szevasz Klára, Sanyi! stb. felkiáltással, a régvárt találkozás földöntúli örömével arcukon, az újonnan érkezők bevágódnak ismerőseik mellé a sorba. Van, aki csendesen, szemlesütve kódorol a sor elejéig.

Persze, nem megy minden simán, a harci kedv gyakran fellángol. Az étkező maga is úgy néz ki ilyenkor, mint egy csatatér. Könyvek, jegyzetek az asztalokon, kabátok, táskák a székeken. A tányérok, tálcák, evőeszközök zörögnek, szólnak a táskarádiók — hangosan kell beszélni.

12 óra 10 perc. A nagy kaland, az ebéd, a többségnek véget ért. Jönnek persze még később is — 2 óra előtt, néha igen sokan —, de hát ez már nem az igazi. 2 óra után újra feltámad az érdeklődés a menza iránt. Felidézik az ebédet — gyomorcsillapítónak.

Este újra nyit majd a menza, kollégisták szállingóznak a vacsorához. Hát lehet unalmas egy egyetemista élete?

— kék —

Egy lehetőség: az újságírás

A III. emelet egyik kis szobájában a déli órákban legnagyobb a forgalom. Lányok és fiúk jönnek, kezük még a kilincsen és már olvassák az ajtó belső oldalára tűzött üzeneteket, felhívásokat. Ez az ajtóújság, a KÖZGAZDÁSZ szerkesztőségének legújabb híreivel. A szobában beszélgetők, vitatkozók. Van, aki kéziratát javítja, újságot olvas, vagy éppen tanácstalanul áll egy cikkel a kezében és nem tudja kihez forduljon. A szerkesztőt nehéz felismerni. Nem ül külön szobában, nincs titkárnő az előszobájában és nagybetűs névtábla sem az ajtaján. Az egyetemi lapok szerkesztőségeinek megszokott képe ez.

A munkatársak jórészt hallgatók. Évente változnak az arcok, elsőévesek jönnek és negyedévesek búcsúznak az újságtól. Minden évben elmennek azok, akik már némileg megismerkedtek az újságírással és átadják helyüket az elsőéveseknek. A végzősök közül évente legalább ketten-hárman kerülnek nagy napilaphoz. Csupán látszólag véletlen, hogy a Közgazdaságtudományi Egyetemről ennyien választják szakmájuk mellé, vagy helyett az újságírást. Magyarázatot nem a nálunk véletlenül felbukkanó sok újságíró-tehetség, hanem az itt töltött négy év ad. Mindaz, amit az első naptól kezdve tanulunk, szinte egyetlen probléma köré sűríthető: társadalmi-gazdasági kérdések miértjeinek megválaszolása. A leglényegesebb meghatározóit tanuljuk meg kibogozni emberek életének. Ez pedig mai újságírásunk íratlan alapszabálya. Avar János kommentárját hallgatva a televízióban, Szecskő Tamást a Rádióban vagy Varga György cikkeit olvasva a Figyelőben találó megállapításaiknál, velős magyarázatoknál gyakran jegyzik meg büszkén a volt kollégák: „látszik, hogy közgazdászok". Ők már nagy nevek, „befutottak", de mellettük az 1—2 éve végzettek ismerős aláírásaival is jelennek meg cikkek a Magyar Nemzetben, Népszavában, Figyelőben. A tavaly végzett Halász Gyurka pl.: a Népszabadság munkatársa lett. Van, aki a szakmai elméletet használja fel és gazdasági cikkeket ír, van, aki csupán az elsajátított gondolkodásmódot. Mindenképpen érezni írásaikon, hogy tőlünk indultak el. Nem csupán erről az egyetemről, hanem ebből a szerkesztőségből. Néhány éve még ők is félszegen léptek be az ajtón, megírták első cikküket, vitatkoztak rajta, és átjavították. A lehetőség, hogy írjanak, hogy megjelenhessenek, az egyetemen belül várt rájuk. Ma egy jóval nagyobb szerkesztőségben bontják fel kéthetenként a Közgazdász friss példányát.

— K K —

Koli, kolesz, kollégium

A történelem régi kollégiumaink közül többre is rátette kézjegyét. A hírt, a dicsőséget egy-egy diákja hagyta örökül, egyetlen nagy név fénye sugárzik vissza a jelenből az egész intézményre. A komoly kollégium szót talán már akkor is csűrték-csavarták, rövidítették lakói, szigorú rendjén, gyakran kegyetlen fegyelmén azonban ez mitsem változtatott.

Jó lenne valami kollégiumi diáktréfával kezdeni ezt a közgáz kollégistáinak életéről szóló írást, azonban a megszámlálhatatlanul elhangzó viccekből egy sem választja témájául. Problémázva, vállvonogatva, asztalverve és dicsérve szinte naponta szólnak róla, hiszen a hallgatók, mintegy felének minden napja ide kötődik. Ide, a kollégiumhoz. Tréfák mégsem születnek.

Nem a régi épületek, nem a csak szállásra berendezettség, a zsúfoltság és a felszerelések hiánya választja el a ma kollégiumait a régiektől. Hiszen többségük akkor sem felelt meg a kor igényének, nekünk pedig épül az új, a modern diákotthon.

Más a cél is, és hogy ez helyes-e, efölött vitatkozhatnánk. Ma szakembereket sürgetnek az oktatási intézményektől, de a népgazdaság meg csak most teszi meg az első lépéseket, hogy végzettségüket valamennyien munkájukban hasznosíthassák.

Nem egy-egy „országmentő" nagy politikus, tudós felbukkanására várnak", hanem egy egész „szakember-generáció" felnevelésére vállalkoznak ma az egyetemek.

A háború előtt néhányak számára automatikusan tárult ki a tanintézetek és kollégiumaik kapuja, mások csak kiemelkedő tehetséggel, egy jól számító vagy jólelkű mecénással együtt feszülhettek neki a zárt ajtónak.

A közgazdaságtudomány oktatása sajátos helyzetben van, hiszen kizárólag Budapesten folyik. Vidéki hallgatóink a kollégiumot elsősorban szálláshelynek tekintik, amely lehetőséget ad arra, hogy egyetemünkön tanulhassanak.

Jelenlegi 4 diákotthonunk természetesen eltérő mértékben felel meg hivatásának. A szobaközösségek majd mindenütt valóban közösséget jelentenek, rendszerint azonban inkább szimpátia- és baráti alapon. Többségük könnyen összetéveszthető bármely egy szobába tévedt, azonos korú érettségizett fiatalok kapcsolatával.

Ami hiányzik, az a kollégiumok teljesebb részvétele az egyetem nevelési-oktatási munkájában. Mondhatnám úgy is, hogy amibe az egyetem belekezd, annak itt kellene folytatódnia.

A szakmai képzés, szocialista jellemnevelés kis csoportokra, egyénekre bontva a diákotthonokban valósulhatna meg. Kollégiumaink önkormányzatának bevezetésével a közgyűlés, a diákbizottságok révén a lakók maguk veszik át az otthon vezetését.

Az ellenőrzés, az igazgató vezetése természetesen megmarad, de a diákok „emancipálása" ezzel nagy lépést tett előre. A kérdés ezek után is megmarad: vajon ők maguk akarják-e, érzik-e szükségét, hogy a beszélgető, kártyázó, vitatkozó, baráti társaságokból alkotó egyetemi közösséggé, a tudomány fémjelezte kollégiumi együttessé váljanak?

Kékesi Katalin

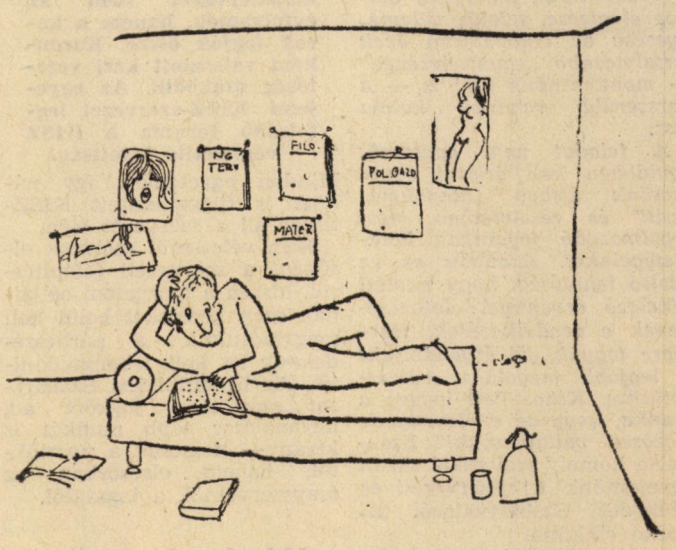

Ahol diákéveink több mint egyharmadát töltjük

Egyetemünk hallgatóinak közel 50 százaléka vidéki. Számukra lakóhelyről, szállásról gondoskodni kell. E célt szolgálják a kollégiumok.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem négy kollégiummal rendelkezik jelenleg.

Ez év szeptemberében pedig elkészül a 400 férőhelyes, modern, új kollégium a Kinizsi utcában.

(Ezzel egyidejűleg megszűnik az egyetemtől legtávolabb eső, s az egyetemi hallgatók elhelyezésére legkevésbé alkalmas, eddig is sok kritikát kiváltó, Róbert Károly körúti kollégium.)

— Hol, és milyen lesz tehát a vidéki hallgatók elhelyezése?

Veres Pálné utcai kollégium.

(V., Veres Pálné u. 36.) 150 fő elhelyezésére alkalmas. Szobái 4—10 ágyasok. Társalgó, tanulószobák, könyvtár, vendégszobák, betegszobák és fürdőszobák állnak e kollégiumban a hallgatók rendelkezésére.

Mező Imre kollégium.

(VIII., Makarenkó u. 18—22.)

A múlt tanévben 426 hallgatót helyeztek itt el. A négytől tízágyas szobákból álló kollégiumban — a már felsorolt közhasználatú termek mellett — az idén nyitották meg a pinceklubot, amely rendkívül hangulatos szórakozási lehetőséget biztosít látogatói számára.

Rudas László kollégium.

(VI., Rudas László u. 8.)

Az egyetlen leánykollégium. Az elmúlt tanévben 114 hallgatót helyeztek itt el, zömmel kétágyas szobákban.

Kinizsi utcai kollégium.

(IX., Kinizsi u. 2.)

Ez év szeptemberében kerül átadásra a négyszázszemélyes, új kollégium, ahol a legmodernebb, legkorszerűbb körülmények között, kétágyas szobák fogadják a vidéki hallgatókat. A lakószobákat magában foglaló, nyolcemeletes toronyépület mindenesetre már kész. Szeptemberig a szakipari munkák is elkészülnek. A szobák berendezéseit — ágyak, asztalok, szekrények, függönyök stb. — már beszerezték, elvileg tehát nem lesz akadálya a szeptemberi beköltözésnek. Az egyéb tartozékok, társalgó, fűtés, melegvíz-szolgáltatás elkészítése viszont már annál problematikusabb. Az építővállalat mindezekre október 15-i határidőt ígért, reméljük betartja.

— Milyen körülmények fogadják hallgatóinkat a kollégiumban?

— A múlt évben hozattuk rendbe a Veres Pálné utcait, ez évben pedig felújítjuk a Makarenkó utcai és Rudas László utcai kollégiumainkat is.

— A hallgatók életrendje?

— A részletes kollégiumi szabályzatot azt hiszem fölösleges elmondanom, azt beköltözéskor a hallgatók megismerik majd. Annyit talán erről elmondanék, hogy a kollégiumi vezető és gondnoka mellett önálló diákbizottságok működnek, mint a hallgatók demokratikus önkormányzati szervei.

— További tervek?

— Az új, Kinizsi utcai kollégium elkészültével mód nyílik arra, hogy — a kollégiumokban eddig joggal kifogásolt — a zsúfoltságot enyhítsük, tehát a régi kollégium szobákat kevesebb ággyal rendezzük be. Tervezzük továbbá, hogy a szemináriumi foglalkozások teremhiányának csökkentésére, az egyetemhez legközelebb fekvő, Veres Pálné utcai kollégiumban, néhány helyiséget szemináriumi termekké alakítsunk át.

— Tehát szeptemberben?

— Szeretettel várjuk, mind felsőbb éves, mind pedig új, elsőéves hallgatóinkat. Igyekszünk számukra az új tanévben lehetőségeinkhez képest, az eddigieknél is jobb körülményeket biztosítani a tanuláshoz, pihenéshez, szórakozáshoz.

Pongrácz György

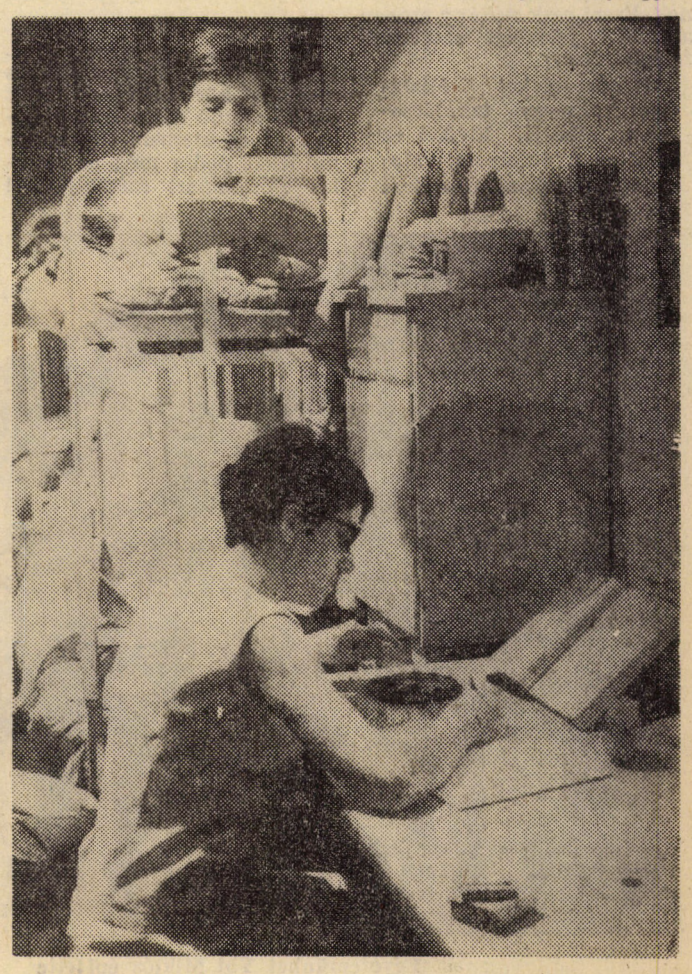

Foto: Kádár

Mit várunk az új diplomásoktól?

1 *A szocialista rendszer feltétlen híveiként minden leendő közgazdásznak értenie kell a szocializmus és a kapitalizmus lényegét, a két világrendszer küzdelmének gazdasági tartalmát és megnyilvánulási formáit; aktív közéleti személyiséggé kell válnia.*

2 *Kilépve az életbe, kinek-kinek az új munkaköri feladatának megfelelően képesnek kell lenni a vállalatok helyzetének és működésének szakszerű elemzésére (akkor is, ha irányító intézményben dolgoznak) és a gazdaságpolitika, a népgazdasági tervek és helyzetek konkrét megítélésére.*

3 *Ha a gazdasági életnek nem is minden szférájában (ehhez ugyanis a jelenlegi tanulmányi idő nagyon kevés), de legalább azok egyikében a döntések előkészítésénél, megalapozásánál és megvalósításánál használatos alapvető korszerű módszereket a gyakorlatban alkalmazni tudni kell.*

4 *Lépést kell tartani a közgazdasági tudományok és a gyakorlat fejlődésével, hogy ezáltal idővel a maguk területének rátermett, felelős társadalmi magatartást tanúsító szakembereivé válhassanak.*

5 *Az elmélet és a gyakorlat összekapcsolódásával részben már egyetemi oktatásunk ideje alatt, részben az egyetemi oktatásunkra felépülő továbbképzés és szakközgazdászképzés keretében el kell érni, hogy közgazdászaink — bizonyos gyakorlati idő után — az egyes területek specialistái legyenek és meghonosítsák a gazdasági gyakorlatban a tudományos vizsgálódás elméletileg igazolt és bevált módszereit.*

S ha az életbe kilépő új diplomásaink mindezt teljesítik, hamarosan tovább javul a köznapi életben, s főleg a többi diplomások körében egyetemünk oktatásáról kialakult kedvező vélemény, és a közgazdaságtudományi egyetem még inkább erősíti az őt megillető méltó helyét — a diplomások képzésének nemes versenyében.

Dr. Bedő Gyula oktatási rektorhelyettes:

A szakosítás — közös ügyünk

Az, hogy *hallgatóink az I. évfolyam befejezése után szakosodnak és a II. évfolyam végén* — a szakon belül — *szakágazatot választanak, képzés*korszerűsítésünknek abból az alapvető céljából következik, hogy *a népgazdaság tényleges igényeinek minél jobban megfelelő képzettségű és készségű közgazdászokat bocsássunk ki egyetemünkről. Ez a hallgatók egyéni érdeke is.*

A szakosítás új rendszerében az egyes szakok és szakágazatok képzésének tartalmáról a szakosodó hallgatók tájékozottabbak lehetnek, mint korábban. Így megalapozottabbban mérlegelhetik, hogy a felső években rájuk váró *különböző, egymástól eltérő összetételű követelményrendszer* melyikének felelnek meg leginkább, illetve melyikkel hozható legkönnyebben összhangba saját *adottságaik* (képességük, hajlamuk, érdeklődésük stb.) *struktúrája.*

A szakválasztáskor tehát arra a kérdésre kell keresni a választ, s a szak megválasztásának ténye arra jelent feleletet, hogy ki-ki milyen struktúrájú követelmény-rendszerben tudja majd a legnagyobb teljesítményt nyújtani, vagyis a maga adottságait *optimális hatékonysággal kibontakoztatni* és érvényesíteni. A szakágazat választásakor pedig e felelet még konkrétabbá, árnyaltabbá és pontosabbá válik.

A hallgatói érdeklődés és szakirányú törekvésük egyéni indítékairól, a hivatástudat mélységéről és intenzitásáról, természetszerűleg maguk a hallgatók rendelkeznek legközvetlenebb ismeretekkel.

Oktatóink ismeretei is sokkal gazdagabbak lehetnek azonban a szakosodó hallgatókról, mint a korábbi — a felvételi vizsgával egyidejű — szakosítási rendszerben. Így hatékonyabban segíthetik, orientálhatják hallgatóikat szakválasztási „gondjaikban".

A helyes döntéshez szükséges tanári és hallgatói informáltság mértéke természetesen nem azonos. De egymást kölcsönösen kiegészítik. A tanszemélyzet a népgazdasági szakember-igényekről, a szakok és szakágazatok által nyújtott képzés tartalmáról szükségképpen tájékozottabb a hallgatóknál. A tanulmányi eredmények is rendszerint „többet mondanak" a tanszemélyzet számára diákjainkról, mint önmaguknak a hallgatóknak stb.

Így annak megítélése, „kitapintása", hogy az egyes hallgatók adottságai, illetve kifejleszthető adottságai *strukturálisan* milyen mértékben konvergál (közelíti meg, vagy hozható legkönnyebben mind közelebbi összhangba) az egyes szakok, szakágazatok követelmény-rendszerével, a tanárok részéről sokoldalúbban és általában közvetlenebbül megalapozott, s emiatt objektívebb és önelfogultságtól mentesebb lehet, mint a legtöbb hallgató esetében. Mindazonáltal a reális tanári ítélet kialakításához nélkülözhetetlen a hallgatói szándék nemcsak ismerete, hanem komoly mérlegelésén alapuló figyelembevétele.

E sajátos — de teljesen természetes — helyzet az alapja annak, hogy *a szakosodás a tanárok és a diákok közös ügye,* és annak minél helyesebb — a népgazdaság és az egyén érdekeinek optimálisan egyeztetett — megvalósításáért viselt *felelősségük is egyetemleges!*

DEMOKRATIZMUS A SZAKOSÍTÁSBAN

Irreális volna természetesen arra számítani, hogy majd a szakosító bizottság és albizottságok diák és tanár tagjainak véleménye minden egyes hallgatóra nézve eleve megegyezik. Az viszont reális feltevés, hogy az esetek többségében minden bizonnyal így lesz. És az eltérő vélemények — szélső kivételektől eltekintve — vitában, érvekkel közös nevezőre hozhatók. A szakosításnak ez a rendje ugyanis nemcsak reálisabb alapokra épül, és racionálisabb, mint a korábbi, hanem egyszersmind *demokratikusabb* is annál. Ezelőtt a hallgatónak gyakorlatilag nagyon kevés beleszólása volt még abba is, hogy ő maga melyik szakra kerül. Ha nem a választott szakra nyert beosztást, nem fellebbezhetett, egymás szakosodását pedig egyáltalán nem befolyásolhatták az érintett hallgatók.

A szakosítással kapcsolatos hallgatói öntevékenység és demokratizmus a következő főbb formákban és módokon érvényesül:

1. *A szakosításhoz szükséges hallgatókra vonatkozó információ egy részét maguk a hallgatók adják.* A tanulócsoport kollektív véleményét kell tükrözniök azoknak a jellemzéseknek, melyeket a KISZ-csoportok készítenek az egyes hallgatókról. Ezeket a minősítéseket a szakoktató bizottságnak és albizottságoknak — a diák és tanár tagoknak egyaránt — figyelembe kell venniök. Nagy felelősség hárul tehát minden hallgatóra külön-külön, és minden hallgatói kollektívára tagjainak jellemzéséért.

2. *A szakosítás rendjét szabályozó rektori utasítást az I. éves hallgatók teljeskörű bevonásával alakítottuk ki.* A tervezetet az I. évfolyam mind a 25 szakosodó tanulócsoportja megvitatta, s többségük — 17 csoport — észrevételeit írásba foglalta. Ezekről az évfolyam KISZ-vezetőségével és tanulócsoportok titkáraival közel 3 órás eszmecserét folytattunk. (Gondolom nem tévedek, ha feltételezem, hogy az évfolyam hallgatósága ezt követően értesült az aktíváktól arról, hogy javaslataikból melyeket fogadtuk el, és melyeket nem vehettük figyelembe, s miért. Ha valamely tanulócsoportban ez mégsem volna ismert, pótlólag is kérhetik a tájékoztatást a megbízott képviselőtől.)

3. *A szakosító bizottságnak és albizottságoknak a KISZ-szervezet egy-egy hallgató képviselője is tagja.* E hallgató delegálását a KISZ szervezeti alapelvének, a demokratikus centralizmusnak megfelelően kell megoldania. Kézenfekvőnek látszik — szerintem —, hogy minden elsőéves KISZ-csoport választ egy-egy főt tagjai sorából, az évfolyam-vezetősége pedig két főt a maga köréből. S e 27 ember választja meg egyrészt azt az egy főt, aki a KISZ-bizottság titkárán kívül a szakosító bizottság tagja lesz, és másrészt azt a 8 főt, akik az albizottságok tagjaiként fognak működni. E 27 hallgató által megválasztott 9 fő személyét a *KISZ-bizottságnak, vagy végrehajtó bizottságnak jóvá kell hagyni, illetve ha úgy ítéli meg, módosíthatja és saját felelősségére ő így delegálja a hallgatókat a bizottságokba!* Ez összhangban van a demokratikus centralizmus elvének követelményével.

4. *A szakosító bizottság és az albizottságok döntéseiket egyszerű szótöbbséggel hozzák.* Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt. A hallgató-bizottsági, illetve albizottsági tag ugyanúgy szavazati jogú, mint bármely más tagja a bizottságnak.

ALAPELVEK

A szakosítással kapcsolatban a hallgatók e széles körű demokratizmusban rejlő jogaikkal úgy élhetnek leginkább és számunkra is legkedvezőbben, ha állandóan szem előtt tartják a szakosítás rendjét szabályozó rektori utasítás — hallgatóinkkal egyetértésben kialakított — alapelveit.

Melyek ezek?

1. A szakemberek iránti igény formájában jelentkező *népgazdasági érdek és a hallgatók* — adott szakra való kerülése formájában megnyilvánuló — *egyéni érdekének egyeztetése.* Ahhoz, amit erről bizonyos összefüggésben az előzőkben már mondtam, még a következőket tenném hozzá. Egyfelől nem szabad, hogy kirívó egyenetlenség legyen a különböző szakok között. Másfelől, a lehető legkevesebb hallgató kerüljön olyan szakra, amelyre nem elsősorban, de különösen olyanra, amelyre még másodsorban sem jelentkezett.

2. *Az egyes szakok, illetve szakágazatok speciális igényei egyeztetése, eltérő struktúrájú követelményrendszerének olyan kielégítése, amely a szakok egyenrangúságának elismerésén alapul.* A valamennyi szakra általánosan érvényes követelmény mellett a különböző szakra kerüléssel kapcsolatban részlegesen támasztott speciális feltételek tehát semmiképpen sem tekinthetők szakok közötti értékkülönbségeknek!

3. A tanárok és diákok *egyenjogúságának és közös felelősségének egysége.* Értelmezzük ezt helyesen.

A bizottságok hallgató tagjainak tehát nem az a dolguk, hogy minden egyes egyén szándékát külön-külön mindenáron „átverekedjék", a bizottságban — ilyen értelmezésű tendenciákkal úgyis találkozni egyes hallgatóink, sőt funkcionárius hallgatóink körében. Az ekként értelmezett hallgatói-képviselet torz! Éppen ez sértheti más hallgató jogos egyéni érdekeit, és egyben melegágya a protekciónak. A szubjektív kivételezéssel, a jogtalan, másik rovására való előnyhöz jutási törekvésekkel szembeni küzdelem ugyanis nemcsak oktatói feladat, hanem a diákoké is. Csak így van értelme a tevékeny hallgatói részvételnek.

4. *Az I. évfolyamot sikerrel befejező valamennyi hallgató szakválasztásra és szakosodásra jogosult.* Ez annak elismerése, hogy az a hallgató, aki az I. évfolyamon a követelményeknek megfelelt, egyetemünk valamilyen szakára alkalmasnak minősül.

Az alapelvek érvényesítéséhez szükséges technikai lebonyolítás ismertetésétől e helyen eltekinthetünk, mivel az I. évfolyamos hallgatók ismerik. A szakosítással kapcsolatban az elsőéves diákoknak *három fő feladata* van:

1. *A hallgatók jellemzésének elkészítése a KISZ-csoport által körültekintő alapossággal és sokoldalúsággal.*

2. *A szakbizottság és albizottságok hallgató tagjainak megválasztása.*

3. És nem utolsósorban a *szakválasztással kapcsolatos kérdések, problémák egymás közötti további vitatása, egymás helyes irányú orientálása, a tanárok és felső évesek segítségének igénylése és hasznosítása.*

Arra hívnám fel még az elsőéves hallgatók figyelmét, hogy már a szakválasztásra vonatkozó végleges elhatározásakor *legyen tekintettel a másodévfolyam végén sorra kerülő szakágazatosításra is.* Azt is gondoljuk meg, hogy később milyen szakágazatot szeretnénk választani. Ezért a még hátralevő időben *igyekezzünk minél többet megtudni az egyes szakágazatok képzésének tartalmáról.* Erre már ugyan addig is számos lehetőség volt, és van, nem utolsósorban a témára vonatkozó alábbi írások, nyilatkozatok is jelentős információkat adnak.

Ha a szakosításban részt vevő tanárok — akiknek feladatairól ezúttal szándékkal nem sok szót ejtettem — és diákok teendőiket egyaránt legjobb igyekezetük szerint, akarattal, s következetesen végzik, akkor munkánk eredményes lesz: *közös ügyünket kölcsönös megelégedésünkre teljesíthetjük!*

350 000 kötet könyv!

Az egyetemi könyvtárat 1948-ban, egyetemünkkel egyidőben alapították. Könyvgyűjteménye alapját a hajdani Szerb utcai épületben levő Műegyetemi Közgazdasági Kar és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtár gyűjteménye képezte. A Kamarai Könyvtár alapítási éve 1850. Fejlődése Szabó Ervinnek, a marxizmus első magyarországi tudományos művelőjének nevéhez fűződik, aki közgazdasági könyvtárrá alakította a Kamarai Könyvtárat.

Dr. Miszti László, a könyvtár igazgatója szívélyesen fogad, és készségesen ad felvilágosítást egyetemünk könyvtárának fejlődéséről.

— Hány kötete van most könyvtárunknak?

— Első ötéves tervünk legnagyobb könyvtári létesítménye 1951-ben kapott helyet az Ybl Miklós tervezte egyetem épületében. E műemlékjellegű épület, megfelelő adottságaival, modern, minden igényt kielégítő könyvtár fejlődését is lehetővé tette. Az akkori törzsállomány mindössze 93 ezer kötetnyi volt, jelenleg pedig 350 ezer könyvvel rendelkezik. Az évenkénti beszerzések száma mintegy 10—12 ezer.

— Milyen művekre terjed ki a beszerzés?

— Minden könyvtár kénytelen „profilirozni" gyűjtőkörét. Így nálunk, az évenként beszerzendő könyvek 75 százalékát természetesen a marxista közgazdaságtudomány hazai és külföldi művei alkotják. Továbbá a tanulmányi és kutatómunkához szükséges segédanyagok (szótárak, lexikonok stb.) és egyéb szakirodalmi, elsősorban a határtudományokhoz tartozó művek, s mindössze 5 százalék jut szépirodalomra.

Különös gonddal kezeli könyvtárunk a hallgatók tanulmányához szükséges anyagokat. Az olvasóteremben szabadpolcon áll a hallgatók rendelkezésére kb. 6000 könyv és a fontosabb szakfolyóiratok; a tankönyveket a képzési programhoz igazodva cseréljük vagy egészítjük ki.

— Vizsgaidőszakban elég nagy a tolongás az olvasóteremben. Hány olvasóhelyet tud biztosítani a könyvtár jelenleg?

— Könyvtárunk az ország második legnagyobb, 340 férőhelyes olvasóhelyiséggel rendelkezik. (A Miskolci Nehézipari Egyetem előzi meg a mostani tanévben megnyíló modern könyvtárával.) Ez az olvasóhely egyetemi vonatkozásban egyáltalán nem kevés. Sőt, azt mondhatnám, potenciálisan nincs is kihasználva. A vizsgaidőszak alatti zsúfoltság oka inkább a felesleges „székfoglalók" számlájára írható.

— Szántó M. —

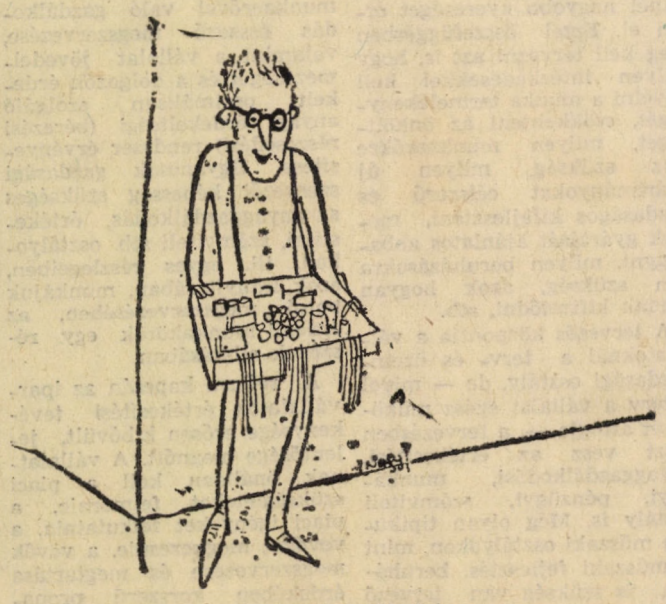

Szakmai gyakorlat

Az érdekvédelem munkát keres és ad

— Halló, 138-as mellék?

— Igen, Közgazdász szerkesztőség.

— Az érdekvédelmiseket keresem...

— A szomszéd szobában vannak, mindjárt küldök valakit közülük.

S ez így megy nap, mint nap. Keresik őket sokan a „házból", s még többen a városból. Óriási forgalmat bonyolítanak le. Hirdetnek, hirdetésre válaszolnak; üzemekkel, gyárakkal munkalehetőségekről tárgyalnak; vidéki hallgatóknak albérletet szereznek. Felsorolni is sok lenne, hányféle irányba terjed ki tevékenységük.

Hogy állandóan egyetlen telefonunkon „ülnek", hogy néhanapján több telefonközponttal felér tevékenységük, ezért már nem panaszkodunk. Úgyis hiába. Nem kapnak külön telefont...

Jó azonban látni „munkában" egy olyan hús-vér bizottságot, amely nem „agyon ülésezik", hanem közvetlenül az élet, a hallgatók jobb élete szolgálatában áll.

S mindezt hallgatók teszik. Ingyen és bérmentve. Szabadidejük jelentős részének feláldozásával, társaik érdekében.

— Mikor és hogyan alakult ez a kitűnő intézmény? — kérdeztük a bizottság lelkes vezetőjétől — Koncz Margittól.

— Hosszabb szünet után, 1966 februárjában, néhány KISZ-tag úgy döntött, hogy az általános kari KISZ-vezetőség mellett újra létrehozza az érdekvédelmi csoportot. 1967. februárjában alakultunk át a KISZ VB mellett működő érdekvédelmi bizottsággá *Juhász Pál* vezetésével. Ő azonban nagyon elfoglalt volt, s még a 67-es év novemberében lemondott. A bizottság, mint eddigi helyettest, engem választott meg vezetőjévé. Azóta csinálom, s mondhatom, igen nagy kedvvel.

— Mik a bizottság főbb funkciói?

— A hallgatók számára évközi munkalehetőséget szerzünk. Ide tartoznak a nyári alkalmi munkák, például totólottó válogatás, sportpályákon mozgóárusítás, vagonkirakás, csomagolás, árazás, pincér, segédmunkák, statisztálás, stb. s még sorolhatnám a legkülönfélébb lehetőségeket. Ezenkívül albérletet szerzünk vidéki hallgatóinknak, újsághirdetés alapján tanítási, korrepetálási lehetőséget biztosítunk. Tagjainkból alakult a háromtagú menzabizottság is. S biztos, hogy az érdekvédelmi bizottság új elnöke, utódom, *Stafira Zsuzsa* új lehetőségeket is talál.

— Néhány adatot kaphatnék munkátok volumenéről?

— Éves szinten 220 hallgató számára biztosítottunk nyári és alkalmi munkát, 216 albérletet és 90 tanítási, korrepetálási alkalmat szereztünk, hogy csak a jelentősebbeket említsem.

— Hány hallgató vesz részt e munkában?

— Tizen vagyunk tagjai a bizottságnak. Felosztjuk egymás között a fogadóórákat, s felváltva tartunk ügyeletet.

— Mi az oka, hogy fogadóórák idején is sokszor hiába keresnek bennteket az ügyfelek?

— Mi is csak egyetemi hallgatók vagyunk, s nekünk is közbejöhet valami váratlan elfoglaltság: elhúzódhat az előadás, szeminárium, zárthelyi, stb. Igyekszünk azonban úgy megszervezni az ügyeletet, hogy ez minél kevesebbszer fordulhasson elő...

— Kaptok-e megfelelő támogatást munkátokhoz?

— Ezt nem mondhatnánk. Nincs saját telefonunk, s egyetlen kis szobában vagyunk összezsúfolva, többek között az üzemi oktatási és a középiskolás marxista csoporttal. Bizony, ez nem nevezhető ideális állapotnak.

— Az „ügyfelek", hallgatóink élnek az általatok kínált lehetőségekkel?

— Igen. Naponta számtalan esetben keresik meg az érdekvédelmi bizottságot, főleg albérlet vagy tanítási lehetőség miatt. Amikor azonban már megkapták segítségünket, a legtöbb esetben nem vesznek annyi fáradtságot, hogy jelezzék, melyik lehetőséget választották...

— Az illetékes fórumok elismerik munkátokat?

— Igen. De enélkül is szívesen és örömmel végezzük. A legnagyobb elismerést azonban akkor kapjuk, ha egy-egy volt „ügyfelünk" a sikeres elintézés után visszaköszön...

Pongrácz György

Eljegyzés, némi koncepcióval

Egyetemünk szer-

MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

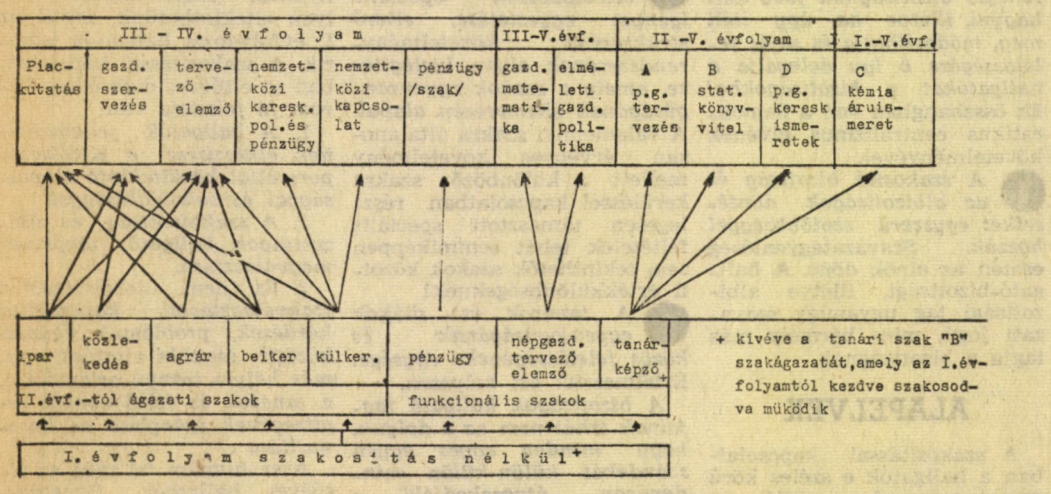

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem szakosítási rendszerében az előző évekhez képest az új tanreform keretében az alábbi lényeges változások történtek:

- **Az ötéves tanulmányi idejű tervmatematika szak és a négyéves népgazdaság tervezése és elméleti szak összevonásra került, s az összevont szak neve: népgazdasági tervező-elemző szak.**
- **A nemzetközi kapcsolatok szak megszűnik. A III. évtől a külkereskedelmi szak keretei között új szakágazatként indul a külkereskedelmi és nemzetközi kapcsolatok szakágazata.**
- **Az esti és levelező tagozatokon a fentiekben említett népgazdaság tervező elemző szak nem indul.**
- **Az összevonások után a nappali tagozaton a népgazdaság tervező-elemző szak és a tanárképző szak 5 éves tanulmányi idejű (ezen két szak az esti tagozaton nem szerepel), a többi szak a nappali tagozaton négy, az esti- és levelező tagozaton pedig ötéves tanulmányi idővel jár.**
- **A szakosítás a nappali tagozaton csak az I. év után, az esti- és levelezőtagozaton a felvételi vizsga során történik.**
- **Az általános karhoz tartozik a munkaügyi kutatócsoport, melyet a későbbiek folyamán munkatudományi tanszékké fejlesztenek.**

ÁLTALÁNOS KÖZGAZDASÁGI KAR
Népgazdaság tervező-elemző szak
Tanárképző szak
Pénzügy szak
Munkaügyi csoport

TERMELÉSI KAR
Ipari szak
Agrár szak
Közlekedési szak

KERESKEDELMI KAR
Belkereskedelmi szak
Külkereskedelmi szak
Nemzetközi kapcsolatok szak

Népgazdasági tervező-elemző szak

Ez a — csak nappali tagozatú hallgatók számára induló — új szak az elméleti közgazdasági és tervezési, valamint a terv-matematikai szak összevonásából jött létre. Igazolja az összevonást az a tény, hogy az elméleti és gyakorlati tervező-elemző munka ma már elképzelhetetlen a matematikai modellek, a modern számítástechnika megoldások széleskörű ismerete nélkül.

Az új szak a közgazdasági kutatóintézetek és tanszékek számára elméleti, irányító szervek, bankok, nagyvállalatok számára gyakorlati szakembereket képez.

Ugyanakkor a szakon nyújtott képzés kiváló alapot nyújt arra, hogy végzés után a marxista társadalomtudomány más területén dolgozzon az érdeklődő fiatal. Több olyan tudományágra, amelyre hazánkban még nem folyik egyetemi képzés, ezen a szakon lehet talán a legjobban felkészülni (pl. szociológia), s igen jó alapokat biztosít színvonalas társadalmi, politikai újságíráshoz is.

Természetesen a szak alappető profilja magas szintű irányításra, elemzésre képes közgazdászok képzése. Az új gazdasági mechanizmusban mind a központi szerveknél — például az új szerephez jutó bankszervezetben —, mind pedig a vállalatoknál — valóban intellektuális munka hárul a közgazdászokra. A vállalatok átszervezése során egyre-másra alakulnak az önálló közgazdasági, fejlesztési osztályok stb., s számítanak az ágazati szakképzettségű közgazdászok mellett azokra is, akik átfogóbb tudással, népgazdasági áttekintéssel rendelkeznek. Emellett a szak végzős hallgatóira azok a szervek is várnak, amelyeknek a gazdasági helyzet, gazdasági fejlődés vizsgálata, elemzése a feladatuk (Központi Statisztikai Hivatal és Gazdaságkutató Intézet).

Az általános közgazdasági szak feladata a területi specializáción a mélyebb gazdaságföldrajzi ismeretekkel rendelkező, a területi munkamegosztás elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó közgazdászok képzése.

Ezen a szakon fokozottan szükség van az általános „közgazdászerényekre": a társadalomtudományi érdeklődésre, a logikus gondolkodásra. széles áttekintőkészségre. Emellett speciálisan szükség van az elméleti elmélyülés készségére és bátor politikai kiállásra. E követelmények sorában pedig a gondolkodásbeli önállóság talán a legfontosabb.

Tanári szak

Aki még nem hallott róla, talán meglepetéssel fogadja, hogy a közgazdaságtudományi egyetemen tanárokat is képeznek. Mégpedig olyan tanárokat, akik közgazdasági szaktárgyakat tanítanak a közgazdasági technikumokban.

Ellentétben a közgazdászpályával, a tanári hivatást nem szükséges részletesen magyarázni a pályaválasztás előtt álló fiataloknak, hiszen eddigi diákéveik alatt léptennyomon alkalmuk volt látni, mit jelent a tanári munka, vagy annak legalábbis az a része, ami az osztályteremben valósul meg.

A tanárképzés tulajdonképpen kettős feladatot old meg egyetemünkön. A hallgatóknak meg kell tanulni egyrészt a szaktárgyakat és a közgazdász műveltséghez tartozó társadalomtudományi ismereteket, másrészt pedig el kell sajátítaniuk azt a készséget, hogy tudásukat képesek legyenek átadni leendő tanítványaiknak. A szakmai érdeklődésen túl ezért elengedhetetlen a tanári hivatásra készülőknek a pedagógiai érzék, mások nevelésének igénye.

Ezek után ismertetjük, hogy a különböző tanári szakok hallgatói végzés után milyen tárgyakat oktathatnak a közgazdasági technikumokban:

Tanári „A" szakosok politikai gazdaságtant és tervezést; tanári „B" szakosok számvitelt és statisztikát; tanári „C" szakosok kémiát és áruismeretet; tanári „D" szakosok politikai gazdaságtant és kereskedelmi ismereteket.

A pénzügyi közgazdászképzés célja

A pénzügyi közgazdászképzés célja az, hogy közgazdasági és pénzügyi elmélettel megalapozott, széles intellektuális látókört biztosítson és a hallgatókat arra képezze ki, hogy

az irányítás, szabályozás, befolyásolás, ellenőrzés pénzügyi eszközeit egyedileg és összetetten alkalmazni, hatásukat felmérni tudják, mind a vállalatok, mind a népgazdaság egésze tekintetében.

Az oktatás során a hallgatóktól olyan pénzügyi közgazdász-gondolkodásmód elsajátítását követeljük meg, amelynek alapján az egyetem elvégzése után az új tudományos ismereteket azonnal be tudja fogadni, és képes azok alkalmazását kezdeményezni. Végül megkívánjuk, hogy jól ismerje és alkalmazni tudja szakterületén azokat a korszerű eszközöket (matematika, statisztika stb.), amelyek a modern közgazdasági tevékenység számára elengedhetetlenek.

A központilag irányított piacra épülő gazdaságban

a pénzügyek funkciója a gazdasági élet meghatározott céloknak megfelelő szabályozása; a gazdasági folyamatoknak pénzfolyamatokon keresztül történő elemzése, ellenőrzése; valamint az elemzés alapján újabb és újabb döntések előkészítése.

Az indirekt gazdaságirányítási rendszerben a népgazdasági tervek közvetítésének *alapvető* eszközei, pénzügyi eszközök, ugyanakkor a mikroökonómiák szintjén hozott minden döntés valamely fázisában pénzügyi döntés és pénzügyi konzekvenciákkal jár. A pénzügyi funkció tehát a gazdasági élet minden területén fellelhető, és a terület konkrétan meghatározott jellegénél fogva lehet makro-, vagy mikroökonómiai tevékenység.

Így tehát a kialakult munkamegosztás és a piac igénye szerint a pénzügy szaknak makro- és mikroökonómia szintjén gondolkodó pénzügyi közgazdászok képzését kell biztosítania.

Ez a kettősség, valamint az eddig végzett hallgatók elhelyezkedésénél szerzett tapasztalatok, továbbá a népgazdaság jövőben feltételezhető igényei vezettek el ahhoz a gondolathoz, hogy az egyetemi képzés is igazodjon a gazdasági élet szakemberszükségletének igényeihez, és a hallgatók számára is tegye lehetővé érdeklődési körüknek megfelelő specializálódását.

A pénzügyek összetett jellegénél fogva az általunk kibocsátott szakembernek a pénzügyek minden ágával tisztában kell lennie, ez viszont feltételezi az áru- és *pénzviszonyok egész rendszerének ismeretét.* A közvetett pénzügyi szabályozók mind felsőbb, mind alsóbb szinten az áttekinthetőség fokozását, a közgazdasági, tudományos elemző módszerek alkalmazását követelik meg. A pénzügyi szakemberek képzésében tehát arra törekszünk, hogy azok konkrét tevékenységüket az összefüggések ismeretében végezzék, lássák a döntések összes pénzügyi kihatásait. Mindez azt az igényt támasztja az oktatással szemben, hogy megismertessük hallgatóinkkal a *pénzügyek egész* rendszerét. Ez tehát a sokoldalú képzés igényét jelenti.

Ennek megfelelően az alapozó és kiegészítő tárgyakon kívül a pénzügyi szakoktatás keretében *minden* pénzügyszakos hallgató számára oktatjuk a következő ismereteket: a pénzügyi elmélet általános kérdéseit és a pénzügyi kategóriák történelmi fejlődését: a hitel, pénzforgalom és banküg elméleti, instrumentális és monetáris politikai kérdéseit; a vállalati pénzügyek mikroszintű eszközeit, mindezeket olyan szemléletben, hogy

a hallgató képes legyen, a makro — (népgazdasági) döntések mikro-vetületét érzékelni és olyan döntéseket hozni, illetve előkészíteni vállalati szinten,

amelyek a népgazdasági pénzügyi szabályozók érvényesülése mellett a vállalatok pillanatnyi és perspektívikus céljainak legjobban megfelelnek. Az állami pénzügyek, illetve közpénzügyek makro és mikro vonatkozásait olyan módon oktatjuk, hogy a hallgató megismerkedjék a költségvetési eszközök kombinált alkalmazásának változataival, ezek népgazdasági céljával, a komplex, territoriális pénzügyi gondolkodással és a nagyvolumenű közfogyasztó szervek, (kórházak, kultúrális intézmények stb.) sajátos, mikropénzügyi vonatkozásaival. Megismertetjük hallgatóinkkal továbbá a beruházások népgazdasági és vállalati vonatkozásait és a beruházási tevékenység pénzügyi eszközeit; végül a pénzügyi eszközök makro-szemléletű, komplex alkalmazását, és annak hatását.

Ezenkívül minden hallgatónk köteles egy-egy meghatározott szakszemináriumi témát önállóan írásban feldolgozni részben a szakirodalom, részben a hathetes üzemi gyakorlatok alapján. Az üzemi gyakorlatot hallgatóink — a témától függően — pénzügyi, költségvetési és bankszerveknél, vállalatoknál végzik. Ennek megfelelően a pénzügyi szakon végzett közgazdászok, elméleti képzettséget és gyakorlati készséget kapnak mindenfajta pénzügyi munkakör betöltéséhez. Egyaránt munkába állíthatók pénzintézetnél, tanácsi pénzügyi osztályokon, valamint vállalati pénzügyi munkakörökben is.

A közgazdászok szerepe az iparvállalatoknál

Egyetemünk iparszakán — az oktatás szakosításának további lépcsőjében — a III. évfolyamtól kezdve az iparvállalati gyakorlat igényeinek megfelelően a hallgatók 3 szakágazatban: a tervező-elemző, gazdasági szervező, piackutató szakágazatban készülnek fel jövendő vállalati munkájukra. A vállalati közgazdasági munkában ez a szakosodás nem jelent azonban merev elhatárolást, mivel a vállalati közdazdásznak, ha bármely specializált szakterületen eredményesen akar dolgozni, a vállalat működésének egészéről gazdasági áttekintéssel kell rendelkeznie. Ezzel a szakágazati oktatás is számot vet: az intenzív szakágazati képzés mellett a hallgatónak más szakterületek gazdasági kérdéseivel is meg kell ismerkednie.

Nézzük meg közelebbről, hogy e három szakterületen mik a vállalatok igényei, követelményei a közgazdászokkal szemben.

A tervezés során a piaci szükségleteket, értékesítési lehetőségeket, saját gyártási lehetőségeiket és egyéb tényezőket elemezve meg kell állapítani, hogy miből mennyit, milyen áron, milyen időszakra stb. célszerű gyártani és értékesíteni, hogy a vállalat minél nagyobb nyereséget érjen el. Ezzel összefüggésben meg kell tervezni azt is, hogy milyen intézkedésekkel kell növelni a munka termelékenységét, csökkenteni az önköltséget, milyen munkaerőkre lesz szükség, milyen új gyártmányokat célszerű és gazdaságos kifejleszteni, melyek gyártását ajánlatos abbahagyni, milyen beruházásokra van szükség, azok hogyan fognak kifizetődni, stb.

A tervezés központja a vállalatoknál a terv- és üzemgazdasági osztály, de — mivel a terv a vállalat egész működését átfogja —, a tervezésben részt vesz az értékesítési, anyaggazdálkodási, munkaügyi, pénzügyi, számviteli osztály is. Még olyan tipikusan műszaki osztályokon, mint a műszaki fejlesztés, beruházás, is szükség van tervező közgazdászra, akinek a feladata az új gyártmányok, technológiai eljárások bevezetésével, beruházásokkal kapcsolatos gazdasági tervszámítások, elemzések elkészítése, a műszaki célkitűzések gazdasági ellenőrzése.

Az üzemszervezés egyre fontosabb szerepet játszik a vállalat életében. A vállalatok méreteinek növekedése, szervezetük bonyolultsága, egyre magasabb technikai felszereltségük egyre nagyobb fokú szervezettséget követel.

A szervező munka hatáskörébe a vállalat egész működése beletartozik: a munkapadoktól a vezérigazgató íróasztaláig. Központja az üzemszervezési osztály, amelyet rendszerint a vállalat vezetője bíz meg szervezési feladatok megoldásával. Magas fokú szervezői képességre és tapasztalatokra van azonban szükség más osztályok, részlegek irányításában, munkájuk megszervezésében is. Így pl. a termelésirányítási, programosztályokon, ahol a fő probléma a gyártás tervszerű irányítását biztosító, gazdaságos programok tervezése, betartásuk szervezett, korszerű módszerekkel való ellenőrzése. A munkaügyi osztályokon a fő feladat tulajdonképpen a munkaerővel való gazdálkodás ésszerű megszervezése, valamint a vállalat jövedelmezőségét és a dolgozók érdekeit optimálisan szolgáló anyagi érdekeltségi (bérezési részesedési) rendszer érvényesítése. Ugyancsak gazdasági szervezői képesség szükséges az anyaggazdálkodás, értékesítési, számviteli stb. osztályokon, ill. egyes részlegeiben, azok irányításában, munkájuk belső megszervezésében, az érdemi munkakörök egy részének ellátásában.

A reform kapcsán az iparvállalatok értékesítési tevékenysége erősen kibővült, jelentősége megnőtt. A vállalatnak önállóan kell a piaci szükségleteket felmérnie, a piaci igényeket felkutatnia, a vevőket megkeresnie, a vevők megszervezése és megtartása érdekében korszerű propaganda, tanácsadó, szervíz stb. funkciókat megszerveznie és fenntartania.

A vállalatok munkaerőigénye korszerűen, tudományosan képzett, a tudományos eredményeket a gyakorlatban alkalmazni képes közgazdászokat illetően igen nagy. Az iparszakon a képzés célja a tudomány korszerű ismereteinek elsajátítása mellett azok gyakorlati felhasználására, célszerű alkalmazására való felkészülés. Ezért dominálnak főként a képzés utolsó időszakában a gyakorlati jellegű foglalkozások.

Figyelmeztetni kell azonban arra, hogy

az egyetemi képzés ilyen módszere mellett az egyetemen még senki nem válik kész szakemberré, mint ahogyan a végzős mérnökhallgató vagy bármely más diplomás sem az.

Az iparvállalatok között igen jelentős különbségek vannak, nincs két egyforma vállalat.

Nyilvánvaló, hogy minden esetben másfajta tervezési, szervezési, piackutatási módszereket, megoldásokat kell alkalmazni, illetve ugyanazokat a módszereket eltérően kell felhasználni. Semmilyen oktatási intézmény nem vállalkozhat arra, hogy olyan kész szakembereket: közgazdászokat, mérnököket, jogászokat stb. képezzen ki, akik a vállalati adottságok e szerteágazó skálájában jelentkező gyakorlati igényeknek, feladatoknak közvetlenül, további tanulás nélkül meg tudnak felelni. Képzési rendszerünk célja az, hogy olyan közgazdászokat képezzen ki, akik tudományos és gyakorlati ismereteiket képesek bármely iparvállalatnál — az iparvállalat adottságát felismerve —, alkotó módon felhasználni, adott feladatokat önállóan megoldani. Alkotókészség, önálló közgazdasági gondolkodás, az iparvállalati gyakorlatban adódó gazdasági problémák felismerésének készsége olyan követelmények, amelyeket nemcsak az egyetem, de az iparvállalat is joggal támaszt a fiatal közgazdásszal szemben.

vezeti felépítése

Követelmények a kereskedelmi szakos hallgatókkal szemben

A belkereskedelmi szakon mindhárom szakágazat, tehát a marketing, a szervező és a tervező-elemző beindul. A kereskedelmi szakos hallgatók számára valamennyi szakágazatban követelmény a rendkívül rugalmas, piaccentralisztikus kereskedelmi szemléletmód kialakítása.

Nyugodtan mondhatjuk hogy a piaci verseny feltételei a kereskedelemben lényegesen jobban adottak, mint a népgazdaság egyéb ágazataiban.

Természetes, hogy a kereskedelem területén a hatványozottabban funkcionáló piaci kapcsolatok lényegesen rugalmasabb, a fogyasztói keresletet, a beszerzési piacot és a gazdasági hatásokat jobban ismerő operatív közgazdászokat igényelnek. Így volt ez régen is, és fokozottan áll e követelmény napjainkban. Egyébként érdekes megemlíteni, hogy a Belkereskedelmi tanszék dolgozói részéről már mintegy évtizeddel ezelőtt — a marketing tevékenység egyes elemeivel foglalkozó — piaccentralisztikus publikációk sora jelent meg.

A marketing szakágazat szakmai képzését elősegítő külföldi szakirodalom tanulmányozásának szükségessége érdekében e szakágazatra történő felvétel esetén tekintettel vagyunk a nyelvi felkészültségre is.

A szervező szakágazat területén tovább tanuló hallgatók is számos sajátos problémával találkoznak. A kereskedelmi munka megszervezése során figyelmmel kell lennünk e munka sajátosságaira. Egyéb népgazdasági ágazatokban a vállalatok által irányított egységeknek a száma lényegesen kisebb, mint a belkereskedelemben. A sok kis egység irányítása nagyon bonyolult szervezési munkát kíván. A termelőágazatokban a munka viszonylag egyenletes, ezzel szemben a kereskedelemben a vevők jelentkezését nem lehet beprogramozni, ugyanúgy mint az ipari üzemek termelését. Nagyok az időbeli ingadozások, az éven, egy héten, sőt, egy napon belül is. A szervező tevékenység egyik fontos feladata ezen ingadozásokhoz alkalmazkodó munkabeosztás kidolgozása. A kereskedelem területén lényeges változások mentek végbe az egyes alkalmazott üzlettípusok vonatkozásában is. Megjelent az önkiszolgálás, az automata kereskedelem, a csomagküldő kereskedelem, új típusú nagyüzemek létesülnek. A korszerű megoldások körültekintőbb szervező munkát és tudományos vizsgálatokat követelnek. Ezekben a vizsgálatokban az eddigiekben is részt vettek hallgatóink, és e gyakorlatunkat továbbra is folytatni szándékozzuk. E szakágazatra kerülő hallgatóink gyakorlati feladatok tömegével fognak találkozni. Jelenleg például több hallgatónk foglalkozik a kereskedelmi vállalatok belső mechanizmusának korszerűsítésével.

A tervező-elemző szakágazat hallgatóinál elsősorban a tervezőkészség kifejlesztésére törekszünk. Tanszékünk évek óta foglalkozik olyan feladatok kidolgozásával, amelyek hallgatóinkat a kereskedelmi vállalatok gyakorlati tervezési problémáival ismertetik meg, és meghatározott feltételek között valósághű döntések, tervek és prognózisok kidolgozásában begyakorolják. E tevékenységünket akarjuk tovább fejleszteni különféle feladatok megoldására alkalmas modellek kidolgoztatásával, valamint a jelenlegi körülményeket tükröző esettanulmányok elkészítésével és a készségfejlesztő foglalkozásokon való felhasználásával. Foglalkozunk e szakágazat hallgatóinak oktatása során a fogyasztás távlati tervezésének problematikájával is.

Hallgatóink elhelyezkedése biztosított. A közelmúltban és a jelenlegi elhelyezkedés során is egy végző belkereskedelmi szakos hallgatóra 2—3 felajánlott állás jut.

A hallgatók többsége kereskedelmi és vendéglátóipari vállalatoknál, fogyasztási szövetkezeti szerveknél, utazási irodáknál és iparvállalatok értékesítő tevékenységgel, valamint reklámmal és piackutatással foglalkozó részlegeinél helyezkedik el. Az utóbbi időben különösen megnőtt a kereslet marketingtevékenységgel foglalkozó hallgatók iránt. Korábban az elhelyezkedők zöme a vállalatok áruforgalmi vagy tervstatisztikai osztályaira került. Néhányan közülük azonnal, vagy jó munkájuk alapján 3—4 éven belül kutatóintézetekhez és főhatóságokhoz is kerültek. Nagyon sok jó képességű hallgatónk fizetése emelkedett két—három éven belül kétezer forint fölé. Sok olyan példát is tudunk hozni, amikor végzett hallgatóink fizetése 3—4 éven belül meghaladja az őket tanító, másfél évtizede az egyetemen dolgozó tanárok fizetését. Különösen gyors az előrehaladás a vidékre vagy egyes iparvállalatoknál elhelyezkedett hallgatóink esetében. Budapesti hallgatóink előrejutása — néhány kivételtől eltekintve — alacsonyabb ütemű az átlagosnál.

Közlekedési szak

E szak a közlekedési vállalatok és közlekedés irányító szervei részére képez közgazdászokat.

A fuvarozás, anyag- és személyszállítás növekedése, a fokozottabban gazdaságosságra, takarékosságra való törekvés a közlekedési vállalatokat is arra ösztönzi, hogy minél több szakágazat specialistáinak megfelelő képzettségű, közgazdászt vonjanak be a tervező és irányító munkába. Ezzel is biztosítva, hogy az új mechanizmus szellemének megfelelően minél gazdaságosabban, nagyobb nyereségtömeg elérésével végezhessék termelési tevékenységüket.

Néhány kérdésünkre *Bajusz Dezső, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium közlekedés-politikai főosztályának vezetője* adta meg a válaszokat.

— Milyen típusú közgazdászokra van szükségük?

— Főbb célkitűzéseiben vázolom a parlament által elfogadott közlekedés-politikai koncepciót, amely részben a választ is tartalmazza. A közlekedéspolitikai koncepció célja a népgazdaság szállítási szükségletét kielégítő korszerű közlekedési rendszer kialakítása, amely tervszerű együttműködésben kapcsolja össze a közlekedés valamennyi ágát, elősegíti közöttük a hatékony forgalommegoszlást. A koncepció fő célkitűzései a személy- és áruszállítási igények gazdaságos kielégítése, a szolgáltatások minőségi színvonalának emelésével, figyelembe véve a honvédelem követelményeit. Ezenkívül fontos feladat a közlekedési ágak közötti munkamegosztás népgazdasági szempontból hatékony javítása, a gazdaságosság növelése, a közlekedés részvételének fokozása az ország fizetési mérlegének javításában, a devizaszerző és devizakímélő tevékenység elősegítésével, valamint a munkaerő-gazdálkodás kérdéseinek megoldása.

— Nagy szükségünk van a marketing, tervező-elemző szakemberek munkájára az árpolitika helyes kialakításában, beruházási politika, vagyis az állóeszköz-gazdálkodás fejlesztésében, a mechanikus szabályzók módosításában, az egyes közlekedési vállalatoknál a gyengeforgalmú állomások megszüntetése, a forgalom közútra terelése érdekében. Ezeket a feladatokat a marketing és a tervező-elemző szakágazatokban egyaránt képzett közgazdászok tudják a legjobban megoldani. Komoly problémát okoz, hogy nincs olyan bázisunk, ahonnan a közlekedési üzemszervező szakember-igényünket ki tudnánk elégíteni. Jó lenne, ha a jövőben megindulna az egyetemen az ilyen típusú közgazdászok képzése. Ipari, kiszolgáló, devizaszerző tevékenységeink miatt szükségünk van ipar, belker, külker szakon végzett közgazdászokra is. Azt lehet mondani, hogy az agrár, és tanári szakon végzetteken kívül az összes szakról fel tudunk venni fiatal diplomásokat. Felméréseink szerint 1985-ig nem lesz kielégítve közgazdász-igényünk.

— Milyen a fiatal közgazdászok helyzete a közlekedés területén?

— A fiatal közgazdászok általában megtalálják és megállják a helyüket nálunk. Sok lehetőség áll előttük, hogy különböző módon bebizonyíthassák tehetségüket. Az egyes vezetők még ma is fenntartással fogadják a női közgazdászokat, de ennek ellenére nem a nemek, hanem a tehetség szerinti megkülönböztetés dominál. A fiatal közgazdászok fizetése a szakvizsgák letétele után 2200—2500 Ft, öt év után 2900—3200 körül alakul.

— Milyen a kapcsolatuk az egyetemmel?

— Eddig még nem volt olyan elvi, gyakorlati kérdés a fiatalok elhelyezkedésével kapcsolatban, amelyben ne tudtunk volna közös nevezőre jutni az egyetemmel. A miniszter elvtárs a közelmúltban pozitívnak, kétoldalúnak és állandóan fejlődőnek értékelte ezt a kapcsolatot.

Agrárközgazdászok képzése

Az agrárközgazdasági szakon jóváhagyott terveink szerint — eltérően a többi ágazati szaktól — nem három, hanem csak két szakágazat van: a piaci (marketing) és a tervező-elemző. Ezt az eltérést mindenekelőtt az indokolja, hogy a Gödöllői Agrártudományi Egyetem általános mezőgazdasági mérnöki karán az 1969/1970. tanévben külön szakon üzemszervező mérnökök kiképzése kezdődik meg. Ha tehát az agrárközgazdasági szakon is elindítanánk a szervezői szakágazatot, akkor a két egyetem képzési rendszerében óhatatlanul átfedés alakulna ki, amire nincs szükség.

A bevezetőben említett két szakágazat tanterve tulajdonképpen két dologban különbözik egymástól; egyrészt a közgazdasági, szakágazati tantárgyak arányában, másrészt a képzési iránynak megfelelően mások a szakágazati, módszertani tantárgyak. Ezentúl a piaci szakágazaton nagyobb a szerepe a külföldi nyelveknek. Örülnék azonban, ha a fakultatív lehetőségeket kihasználva, a tervező-elemző szakon is minél többen tanulnának a kötelezőn túl is nyelvet. Gyakorló agrárközgazdászaink körében ugyanis meglehetősen gyenge a nyelvismeret, pedig egyre nagyobb szükségük van a külföldi szakirodalom figyelemmel kísérésére.

Hallgatóink agrárközgazdasági képzésének tartalmilag át kell fognia az agrárkomplexumot, a gazdasági kapcsolatoknak azon egymást követő sorozatát, amely a mezőgazdasági termelőeszközök ipari előállításával kezdődik meg, s az élelmiszerek fogyasztóhoz való eljutásával zárul le.

A szakágazati oktatás iránya szerint a hallgatók egy része a beszerzés és értékesítés, a másik része pedig a termelés tervezésének és elemzésének kérdéseiben lesz inkább járatos. Valamennyi hallgatónk erősebb képzést kap a mezőgazdaságra, mint a vele kapcsolatban álló ipari és kereskedelmi ágazatokra vonatkozó közgazdasági kérdésekben. Agrárközgazdász hallgatóink iránt rendkívül nagy az igény. Bátran mondhatjuk, hogy e tekintetben a kereslet nagyobb, mint a kínálat. Ez hosszú ideig továbbra is így lesz, bár napjainkban gyakori, hogy ipari szakterületekről komoly gyakorlati tapasztalatú közgazdászok mennek át a mezőgazdaságba. Az agrárközgazdászok hiánya élesebben mutatkozik az új gazdasági rendszer bevezetése óta, ugyanis az új mechanizmus sok mezőgazdasági vállalatnál és államigazgatási intézményben is arra a felismerésre vezetett, hogy a mezőgazdaság irányítását agrárközgazdászok nélkül megvalósítani nem lehet.

Az agrárközgazdászok hiányának több oka van. Hazánkban 1956 után közel egy évtizedig agrárközgazdászképzés egyáltalán nem volt a mezőgazdaság tömeges szövetkezetesítésének idején, s azt követően is az üzemi és népgazdasági irányításban a mezőgazdasági mérnökök munkába állítására gondoltak elsősorban, jobb esetben a közgazdasági feladatok ellátását is rájuk bízták, vagy alacsonyabb képzettségűekkel végeztették el. A termelés technológiai oldalával szemben annak gazdasági vonatkozásai háttérbe szorultak, s ez a költség- és jövedelemalakulásban, s végső soron a gazdaságosságban is negatív következményekkel járt.

Az agrárközgazdászok elhelyezkedésének döntő tere az agrárkomplexum termelési és forgalmi szféráiban jelölhető meg. Ebben az összefüggésben rendszerint a mezőgazdasági termelő vállalatokat, s kisebb mértékben még a mezőgazdasági termelőeszközöket és termékeket forgalmazó vállalatokat veszik tekintetbe.

Ma már azonban nálunk is utat tör az a felismerés, hogy a mezőgazdasági termelőeszközöket előállító és az élelmiszeripari vállalatok sem nélkülözhetik az agrárközgazdászokat. Az agrárkomplexumban ez idő szerint még nagyon kevés az agrárközgazdász, míg az állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben is épp csak, hogy elkezdődött az agrárközgazdászok alkalmazása, de most már megindult ez a folyamat, és egyre inkább erősödik a törekvés, hogy ütőképes üzemgazdasági csoportokat hozzanak létre.

Ez ideig hallgatóink többsége a központi szervekhez került, a megyei tanácsok mezőgazdasági és élelmezésügyi osztályok igényeit sohasem tudtuk kielégíteni. Még kevésbé a járási, a vállalati szintről jelentkező keresletet. Az államigazgatásban az agrárközgazdászok alkalmazásának területe tovább bővül. Elsősorban itt is a mezőgazdaság és a termelőeszközöket gyártó iparágak érintkezési pontjain. Emellett érdekes, s egészen új intézményei az agrárközgazdászok alkalmazásának a termelőszövetkezetek szövetségei.

Őszintén kell szólni arról is, hogy az alkalmazási területek széles köre ellenére szakunk iránt a továbbtanulásban nincs kellő érdeklődés.

Ez is közrejátszott abban, hogy az 1963—64-es tanév után csökkentették a szakra felvett hallgatók létszámát, nem akarván a szakot olyanokkal felduzzasztani, akik oda nem jelentkeztek. Nyilván itt is több ok forog fenn, amelyek elemzésére most nem térhetek ki. Nem hallgathatok azonban arról, hogy

ellentétben a szak iránti érdeklődéssel, nálunk ma a közgazdászok körében az agrárközgazdászok keresnek legjobban.

A vidéki munkahelyek, elsősorban a mezőgazdasági vállalatok igyekeznek megfelelően felkészülni hallgatóink fogadására, munkába állításukkal egyidejűleg rendszerint a lakásprobléma megoldásáról is gondoskodnak. Ismereteim szerint vidékre került hallgatóink előbb jutottak lakáshoz, mint azok, akik Budapesten maradtak.

Végzett hallgatóink java része 2—3 év múltán valóban eléri az egyetemi képesítést igénylő, vidéki viszonylatban pedig gyakorta a vezető beosztást is. Keresetük is eszerint alakul. Már a második évben általában meghaladja a 2000 Ft-ot, 3—4 év után eléri a 3000—4000 Ft-ot. Ennek ellenében természetesen szakmailag megalapozott, kezdeményező munkát várnak tőlük. Ha ebben jól helytállnak — ahogy ez többségük esetében történt — egyetemünk nevének szereznek elismerést, ha belebuknak, a hitelét rontják. Ez a tanárainkat, s diákjainkat egyaránt arra kell, hogy késztesse; minél jobb eredménnyel oldjuk meg oktatási rendszerünk napirenden levő korszerűsítésének ügyét. Nem utolsósorban azért, mert végzős hallgatóinkat, mint az új irányítási rendszer letéteményeseit várják a gyakorlatban!

Külkereskedelmi szak

Külkereskedelmi forgalmunk gyors ütemben, a termelés növekedését meghaladó mértékben növekszik. Magyarországon minden harmadik-negyedik ember exportra dolgozik. Rendkívül nagy tehát a külkereskedelem jelentősége. Egyetemünkről az első külkereskedelmi szakos diplomások 1952-ben kerültek a magyar külkereskedelmi apparátusba.

Milyen ismeretek szükségesek ahhoz, hogy egy gazdasági szakember a külkereskedelem területén eredményes és hasznos munkát végezhessen?

Tömören megfogalmazva a követelményeket: a külkereskedelmi területre specializált közgazdásznak ismernie kell a világgazdaság és ezen belül a magyar gazdaság szerkezetét. Olyan tudásanyaggal és módszerrel kell rendelkeznie, hogy önállóan felismerje a gazdasági élet tendenciáját, hogy megfelelő és hasznosítható következtetésekig és azok gyakorlati alkalmazásáig jusson el. Nem elegendő tehát vásárolni vagy eladni, hanem mérlegelnie kell, hogy a vételnek vagy eladásnak milyen hatása van a gazdaság egészére, a kérdéses gazdasági ágazatra, továbbá az egyes szakterületekre.

A külkereskedelmi szakos közgazdásznak tudomásul kell vennie, hogy a forgalom visszahat a termelésre, vagyis a külkereskedelemnek a belső és a külső piacon egyaránt termelést szervező funkciója van. Ebben az értelemben a külkereskedelem és a gazdaságpolitika között kölcsönhatás érvényesül. A külkereskedelmi szakos közgazdászoknak ezért alapos gazdaságpolitikai ismeretekkel kell rendelkezniük, mert a választott szakterület problémáinak megismeréséhez, a szűkebb értelemben vett szaktudás elsajátításához ez jelenti az alapot.

Milyen szaktárgyak foglalják össze a külkereskedelmi szakos közgazdászra jellemző ismeretanyagot? A legfontosabbak közé sorolható a Külkereskedelem gazdaságtana, a Külkereskedelem technikája, szervezése, a Nemzetközi pénzügyek, a Piackutatási ismeretek, továbbá az Áruismeret és világpiac tananyagok.

A külkereskedelmi szakoktatásban külön hangsúlyt kap a nyelvek tanítása, tanulása. Az egyetemi hallgatók részben szabadon választják meg, milyen nyelveket kívánnak tanulni, de figyelembe kell venniük a külkereskedelmi szervezet mindenkori igényét is. A nyelvtanulást, illetve a nyelvekben való jártasságot nem célnak, hanem eszköznek tekintjük.

A külkereskedelmi szakos közgazdászok gyakorlati tevékenysége rendkívül sokrétű és színes, néha izgalmakban bővelkedő. A szakma szépségeit hamar meg fogják szeretni, de ne gondolják azt, hogy a külkereskedelmi pálya csak a szépségek és örömök halmazából áll.

E szak keretei között indul az új tanévben a III. évfolyamtól a külkereskedelmi és nemzetközi kapcsolatok szakágazata is, amelyet a korábban meglevő, de az új tanreform szerint megszűnt nemzetközi ismeretek szakot hivatott pótolni.

A külkereskedő

ahogy karikaturistánk elképzeli...

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
PONGRACZ GYÖRGY

Ariadne fonala

Böngésztem a nemzetközi almanachot, találtam is benne sok szép országot, de tudj' isten, valahogy mégis hiányérzetem támadt. Nem találtam Közgáziát, ezt a kis országot, a mi államunkat. Valószínűleg szerkesztői vita folytán maradt ki. Éppen ezért időt, pénzt, és fáradságot kímélve, utánajártam a dolognak, kutatásaimat az alábbiakban adom közre. Közgázia:

Rektorátus a Duna bal vagy jobb partján (attól függő, honnan nézzük).

TERÜLETE: nem nagy, nem is kicsi, de lehetne nagyobb. Lakóinak száma nappal több, éjjel kevesebb, sőt aszimptotikusan tart a nullához. A lakosság zöme ösztöndíjból él, aki meg nem kap, szerez ahonnan tud. Érdekes demográfiai vonás a Közgáz lakosainál megfigyelhető kasztosodás, a népesség ugyanis két nagyobb, jól elkülöníthető csoportra oszlik: a tanárok és diákok kasztjára, melyek közül természetesen az előzőek a felsőbbrendűek. Övék például a kérdezés és osztályozás privilégiuma, a rektori és dékáni pallosjogról nem is beszélve.

TÁPLÁLKOZÁS: Fő táplálékuk a krumpli: Jórészt a menzán történik, itt fogyasztják a Közgazok a főétkezést, az ebédet. Rendszerint nem adnak sokat, viszont sorba kell állni érte, ami a társadalmi aktivitást nagymértékben emeli. Reggelit eddig a büfében kaphattak a büv cetliért, amit reggeli jegynek hívnak.

SZÓRAKOZÁS, KULTURA: Az egész ország, igen művelt, vagy legalábbis annak kéne lennie, tekintettel arra, hogy 17 pont alatt ma már nagyon nehéz megszerezni az állampolgárságot. Ezen kívül van egy tucat rendezvény, amely a kulturszínvonalat hivatott emelni, meghivták például Soós Károlyt, és kulturális életünk több neves személyiségét is. Van ezenkívül Bár is, ahol sörre-borra és egyébre válthatják ösztöndíjukat a Közgázok. Szombatonként tánc és unaloműzőnek ott a flipper.

Külön említést kell tenni Közgázia sajtójáról. Egy lapjuk van, de az aztán nagyon! Címe Közgazdász, megjelenik minden második csütörtökön. Előfizethető a 381-esben.

Hát ennyi lenne hézagpótló munkám, csak azért nem hosszabb, mert nem akartam, hogy helyhiány miatt apróbetűvel hozza, avagy ne adj' isten ki is hagyja a lapból a szerkesztő, s akkor itt állnának a gólyák Ariadne eme páratlan fonala nélkül!

— Pepper —

Kávé, sör és egy megjegyzés a Beatles bibliához

MAGAM IS GYAKRAN BELEESTEM abba a hibába, hogy ha a kultúrosztályról kérdeztek, csak a klubról beszéltem. Egyik „veterán" klubvezetőnk szavai erre némi magyarázattal szolgálnak: „...a különböző intézményeknél az egész kulturális nevelőmunka klubcentrikussá fejlődött. Egyetemünkön viszont sajátos helyzetben vagyunk; egyetemi kultúrosztály keretében folyhat a komplex kultúrnevelő tevékenység".

Szép eredményeket felmutató egyetemi ének, tánc és zenekarunk, irodalmi színpadunk mellett legfőbb büszkeségünk úgy látszik mégiscsak a kétszeresen „kiváló ifjúsági klub" címmel kitüntetett klubunk marad.

Varázsereje van ennek a néhány négyzetméternyi helyiségnek. Nem hasonlítható sem az otthoni környezethez, sem egy szokványos eszpresszóhoz, még akkor sem, ha történetesen nincs valamilyen klubrendezvény.

Kis asztalainál sakkozók, rádiózók, újságolvasók, beszélgetők, tv-nézők, a bárpultnál kávézók, sörözők. Szokványos kép, mégis 2000 hallgató itt, saját egyetemén belül lelt olyan helyet, ahol a tanulótársi kapcsolaton túl közelebb kerülhet egymáshoz anélkül, hogy szoros barátságot is kellene kötnie. A társas együttélés barátságos, tartalmas formáit próbálják itt megtalálni.

A déli órákban betérők közül többen ott maradnak az esti rendezvényekre, sokak számára azonban csak ezek a programok jelentik a klubéletet. Félévente körülbelül 60 rendezvényen 6500-an jelennek meg. Egy-egy fórumnak, vitának, beszámolónak mintegy száz hallgatója van.

ÖT ESZTENDŐVEL EZELŐTT INDULT jelenlegi formájában klubunk, mindig szépülve, a félemeleti helyiségben. Azóta több „ága" is létrejött, többek között a Zenei-, a Nyelvi- és a „Filmklub 99". A kapun belépőt ma már a plakátok sokasága fogadja, csak választani kell, ki milyen estén talál a maga számára érdekes időtöltést...

A fejlődő klub célját így foglalhatják össze vezetői: „Közéleti klubot akarunk teremteni!" Eddigi rendezvénysorozataik: Fórum-, Közgazdasági konzultáció, Életpályám, Emberközelben, Egyetemi közéleti fórum és Sport. A jövőben is működnek majd, s így művészekkel, politikusokkal, tudósokkal, sportolókkal találkozhat, vitatkozhat, beszélgethet a látogató. Tervezik, hogy ősztől bridge-tanfolyamot indítanak és havonta megrendezik a „lányok napját", a Filmklub keretében pedig a tagok kisfilmeket készítenek majd.

A diákok vezetői és munkatársai is a klubnak. Ma már olajozott gépezetként működik; öt évvel ezelőtt még nem így volt: az a néhány „megszállott", aki megteremtette, óránként loholt fel-le a lépcsőkön, idegesen telefonált egymás után hússzor is a meghívandó vendégnek, előadónak. Voltak, akik gúnyolták, kinevették őket, mások csak legyintettek. Azután egyre több lett a segítő szándék, amikor a klub megindult, s látszottak az első eredmények. Akkor még szokatlan volt, ha egy-egy rendezvényen többen voltak, mint ahány szék állt a teremben. Szokatlan volt a légkör is annak, aki ide betért. Ma mindez egyre inkább a diákélet természetes tartozéka.

HOSSZAN IDŐZTÜNK KLUBUNK ELŐTÖRTÉNETÉNÉL. Amit ezzel el akartunk mondani, lényegében egy új könyv, a Beatles-biblia alapgondolatát igazolja. Az ifjúság a 60-as években életformájával, szórakozásmódjával eltörölte a magányos ődöngők, gondolkodók ideálját és helyébe állította a csoportot, a közösséget. A ma eseményeit, a tegnap és a ma kultúráját így, kisebb közösségben inkább képesek befogadni. Szórakozásaikban is a csoportszellem dominál. A klub biztosítani tudja, hogy a csoport együtt lehessen, ugyanakkor irányítja az érdeklődést, a művelődést, nemcsak helyiséget, tartalmat is ad az együttlétnek.

Kékesi Katalin

Léghuzam

Valaki megszámolta az egyetemről kifelé menet, hogy a kapun túl hány lépcsőfokon kellett lelépnie. Kettőn. Az első a Matróz Csárda, a második a Duna volt. Titkát magával vitte Délre.

—:—

Az E. H. szerkesztőségébe az egyik, szellőztetés céljából kinyitott, ablakon keresztül egy kacsa repült be. Sok tollat elhullatott, ameddig elfogták. Azután megsütötték. A kacsa továbbrepült.

—:—

Ma, amikor annyi irigylésre méltó dolgot művelnek az embertársaink, egy átlagember hosszas szenvedés után megtalálta az irigység elleni gyógyszert. Igen sokan irigylik ezért.

Sportolj velünk!

Sportról beszélgetve, valamilyen formában mindig előkerülnek az egyetemista sportolók is. Ott találkozunk velük az élvonalban, akár kosárlabdáról, akár cselgáncsról legyen szó. Az Universiade-győzelmek ifjúsági és felnőtt világbajnokságok nemzetközi viszonylatban is elismerésre késztetik a szakembereket, rajongókat egyaránt.

Nem mindennapi dolog ez, aki a sport mellett szakmailag is kiválót akar nyújtani, annak a zárthelyi dolgozatok és vizsgák valójában komoly erőpróbát jelentenek — és mégis vállalják!

Vállalják, mert szeretnek sportolni, szeretik benne a játékot, a küzdelmet; és mert megfelelő időbeosztással jól össze lehet egyeztetni a tanulással is. Tudják, hogy a rendszeres mozgás (például az úszás), felfrissít, megkönnyíti a napi munkát. (Könyvtárnyi kötetek szólnak erről, de mindez csak figyelmeztető lehet: hasznos mivoltára magadtól kell rájönnöd.)

A mi sportklubunk nyolc szakosztályból áll, többre sajnos nincs „tehetségünk"!

Nem az érdeklődés, hanem a lehetőség hiányzik, például a megfelelő sportlétesítmény. Jelenleg csupán egy kis tornateremmel rendelkezünk, ezt kell úgy beosztani, hogy *a testnevelési órák, házibajnokságok mellett edzési lehetőséget tudjunk biztosítani jó néhány szakosztályunknak.* Természetesen igénybe vehetjük más egyetemek, intézmények pályáit is — ezek azonban korlátozott lehetőségek.

Az 1969—1970-es tanévre lényegesen megváltozik ez a kép — legalábbis ami a tantermet illeti.

Ekkora az új kollégiumunk és vele együtt egy modern tornaterem is felépül.

Ezzel nemcsak a testnevelési órák jelenlegi zsúfoltságát sikerül majd megszüntetni, hanem az edzési lehetőségek, az utánpótlás nevelése is lényegesen javulni fog.

Különösen büszkék vagyunk arra — a már említett lehetőségek és szakmai követelményeket is figyelembe véve —, hogy

néhány sportágban országos szinten is ütőképes gárdával rendelkezünk.

Első osztályú *cselgáncscsapatunk* nevét a nemzeti bajnokság mellett Budapest bajnokságok előkelő helyezései fémjelzik. *Nyerki József agrár szakos hallgatónk,* például súlycsoportjának egyik legjobb, legtechnikásabb versenyzője. Az összeforrottságot sportszeretet dicséri, hogy sokan az egyetem elvégzése után is a csapat aktív tagjai maradtak.

Férfi és női röp- és kosárlabdacsapataink a múlt évben nyertek jogot — az osztályozókban minden mérkőzést fölényesen nyerve — az NB II-be való szereplésre. Közülük jelenleg a *férfi röplabdások* a legeredményesebbek.

Természetjáró- és labdarúgó-szakosztályunk a Bp. III. osztályú bajnokság részvevője. Focistáink ebben az évben is élvonalbeliek; több „kétszámjegyű" győzelemmel tűntek ki, továbbra is harcban állnak a bajnoki címért.

Mellettük férfi és női asztalitenisz-, valamint férfi kézilabdacsapatunk és sakkcsapatunk a kerületi bajnokságban szerepel.

L. Gy.

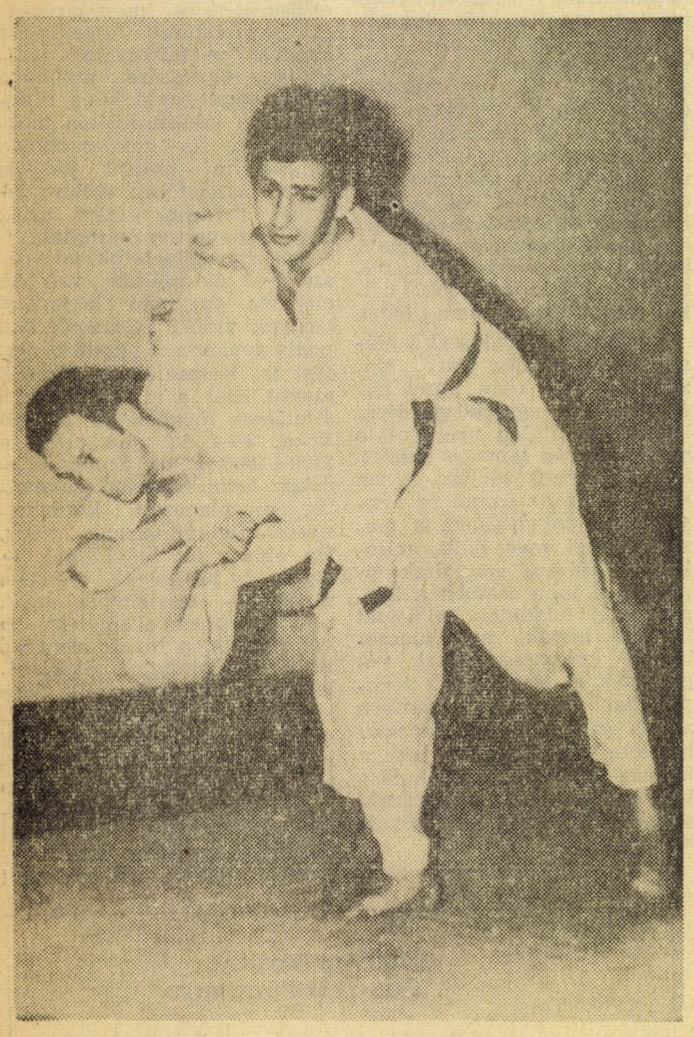

Sárkányfog

Tanár és diák. Az asztal két oldalán. És csak nézzünk be egy vizsgára: micsoda különbség! Hogy is mondja pol. gazd. komor szakszövege? ...örök, antagonisztikus ellentét van közöttük...

Mióta? Amióta a világ világ (a filo. tanszék legújabb kutatásai szerint már nagyon régen).

Miért? Csak.

A tanár ül az asztal egyik oldalán és kérdez. Amit akar. S a szegény diák izzad, szurkol, gondolkodik, s válaszol. Nagy kínok árán. Ha tud. Ha nem?!... Nahát, ezért!

És valóban kibékíthetetlen? Ááá. Volt egy évfolyamtársam. Emlékszem titulusaira, amikor szemináriumvezetőnk nem akart neki félévkor aláírást adni. Ő nem tudna ilyen szívtelen lenni — dohogta... Aztán mégis megkapta az aláírást. Olyannyira, hogy azóta be is került a tanszékre. És hogy dicséri a főnökét!... Mondja, hogy milyen emberséges, és nagytudású tanszékvezető, és hogy akkor biztos igaza volt... Tempora mutantur: változnak az idők — gondolom, és jövök kifelé a szobájából. A folyosón éppen két diák beszélgetése üti meg fülemet. Az ifjú tanársegéd „kegyetlenségét" szapulják...

És hogyan lehetne ezen az ellentéten segíteni?

Hááát...

Mindenesetre sok kérdésben meg lehetne találni a közös nevezőt. (A matematika tanszék szerint mindenben).

Meg lehetne ugyanis könnyíteni egymás munkáját, s közös erőfeszítéssel — hiszen valójában a cél közös! — könnyebben lehetne előrelépni.

Sok, hasznos értelemben vett jóindulattal, emberséggel egymásnak sokkal kellemesebbé lehetne tenni az egyetem ódon falai között eltöltött időt.

De valahogy az asztal két oldala mégis megmarad. És ez a pozitúra fenemód hangulatalakító...

Mi erről a tanár és a diák véleménye? Ezt kérdeztem „egy" tanártól és „egy" diáktól.

„A tanár": — Hát, szerintem elsősorban a diákokon múlik. Ha ők szorgalmasabbak, fegyelmezettebbek, intenzívebbek lennének...

„S a diák"; — Hááát... Mindenesetre a tanároknak másképpen kellene csinálni...

— Hogyan?

— Mit tudom én! Én vagyok az oktató?!

Hogy is mondta a népszerű professzor? „Az asztal egyik oldalán ül az ezerfejű sárkány — a diák, s a túlsó oldalon a szegény, egyfejű sárkány — a tanár..."

Pongrácz György

Áruismeret

A VILÁGGAZDASÁG HÍREI

A világtörténelem és a világirodalom halhatatlanjai elszegődtek egy magyar iparvállalathoz. Három példányban benyújtott önéletrajzaik alapján az alábbi besorolást nyerték:

— betanított munkások: Ádám és Éva;

— osztályvezető: Dózsa György;

— diszpécser: Leonidász;

— termelési előadó: Mária Terézia;

— Szakszervezeti bizalmi: Dobzse László;

— személyzetis: Szent Péter;

— portás: Hannibál;

— nyugdíjas kisegítő: Lear;

— főkönyvelő: Merkur;

— művezető: Az Úr;

— éjjeliőr: Álmos;

— szaktanácsadó: Lady Macbeth;

— tűzrendészeti felelős: Néró;

— újítási felelős: Pató Pál;

— villanyszerelő: Zeusz;

— normarendező: Verbőczy;

— szigetelő: Napoleon;

— marós: Lucretia Borgia;

— szakmunkás: Atlasz.

—zy

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt

Felelős szerkesztő: Kincses György

Telefon: 186—850/138

Dimitrov tér 8

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Szikra Lapnyomda